GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

GŁOS LUDU

SOBOTA 5 PAŹDZIERNIKA 1996 ROKU TEL./FAKS (069) 66 07 252 NR 118 ◆ CENA 4,- Kč

Rys. BRONISŁAW LIBERDA

● *NASZA ANKIETA*

Stale mam pod ręką jej tomik...

Szczerą radością z powodu przyznania literackiej Nagrody Nobla polskiej poetce, Wisławie Szymborskiej, podzielili się wczoraj z nami między innymi:

RENATA PUTZLACHER, kierownik literacki Sceny Polskiej TC: Dla mnie nagroda przyznana Wisławie Szymborskiej, która zawsze była moją mistrzynią, jest również moim osobistym szczęściem - dla mnie jako poetki, kobiety i Polki. Myślę, że jest to również wielki sukces poezji polskiej, świadczący o jej dobrej kondycji. Życzę pani Wisławie, która w osobistych kontaktach jest osobą niezwykle skromną - mogłam się o tym przekonać osobiście podczas kontaktów z nią w Krakowie - żeby wielkie zainteresowanie jej osobą mediów pozwoliło jej nadal pisać głęboko refleksyjne, urocze proste wiersze.

WŁADYSŁAW SIKORA, b. redaktor "Ogniwa": W czwartek w godzinach popołudniowych natrafiłem w czeskiej prasie na nazwiska ewentualnych faworytów do nagrody. Była wśród nich także Wisława Szymborska. Pod wieczór pani Jun przeczytała w telewizji kilka jej wierszy. To była dla mnie ta chwila, którą na długo zapamiętam. Byłem już pewny, że pani Wisława jest nobliską. Wtedy coś takiego mnie wypełniło: radość, satysfakcja, szczęście... To zasłużony sukces polskiej poezji i jeszcze jeden powód, aby podziwiać tę skromną krakowiankę.

JANINA RACŁAWSKA, pracownik naukowy Katedry Polonistyki i Folkloristyki Uniwersytetu Ostrawskiego: Bardzo lubię czytać poezje Wisławy Szymborskiej. Stale mam pod ręką tomik jej wierszy zatytułowany "Ludzie na moście" z wydawnictwa "Czytelnik" z 1986 r. Utwory w nim zawarte, jak żadne inne, dostarczają mi chwil wytchnienia od codzienności i głębokiej refleksji, zwłaszcza wiersz pt. "Rozpoczęta opowieść".

CZESŁAWA RUDNIK, bibliotekarka Oddziału Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie: Członkowie Szwedzkiej Akademii Królewskiej mieli rację. To piękna poezja przemawiająca również i do mnie. W bibliotece dysponujemy jedynie dwoma tomikami jej wierszy. Są to "Poezje wybrane" wydane w serii Biblioteka Poetów "Ex libris" w 1983 roku oraz "Wisława Szymborska - Poezje" wydane w polsko-angielskiej wersji językowej nakładem Wydawnictwa Literackiego w 1989 roku. Niestety, nie są to utwory często czytane. Wypożyczenia najczęściej poprzedzają Konkurs Recytatorski...

KAZIMIERZ KASZPER, pracownik naukowy Katedry Polonistyki i Folkloristyki Uniwersytetu Ostrawskiego: Nobel dla Wisławy Szymborskiej był długo oczekiwany przez środowisko. Jest to jedyna poetka z pokolenia '56, która utrzymała wysoki poziom twórczości. Od lat siedemdziesiątych jest powszechnie uważana za klasyka, odwołują się do niej wszyscy poeci, pisarze, krytycy i teoretycy literatury. Poetka o ogromnym dorobku. Wszystko, co pisze, jest przyjmowane z uwagą. Bardzo lubię jej utwory. Często przerabiam je ze studentami na ćwiczeniach z analizy wiersza współczesnego. Zwłaszcza wiersz "Gawęda o miłości do ziemi ojczystej". Dodajmy, że mężem Wisławy Szymborskiej był znany na Śląsku Cieszyńskim Kornel Filipowicz. Dlatego też nasze środowisko literackie zawsze znajduje otwarte drzwi do jej domu. **(mro, kor)**

WISŁAWA SZYMBORSKA LAUREATKĄ NAGRODY NOBLA 1996

Wielka dama liryki polskiej

Decyzją Szwedzkiej Akademii Królewskiej polska poetka Wisława Szymborska została w czwartek laureatką literackiej Nagrody Nobla za rok 1996. Jak stwierdzono w uzasadnieniu, nagrodę przyznano "za poezję, która z ironiczną precyzją odsłania prawa biologii i działania historii we fragmentach ludzkiej rzeczywistości".

Do tej pory uhonorowano Wisławę Szymborską m.in. Nagrodą im. Goethego (Frankfurt nad Menem), wiedeńską Nagrodą im. Herdera, a w ostatni dzień września br. poetka odebrała nagrodę polskiego PEN-Clubu. Wiersze Szymborskiej przetłumaczono dotąd na 36 języków, a w 16 językach ukazały się antologie jej twórczości.

Wisława Szymborska - poetka i tłumaczka poezji francuskiej - urodziła się 2 lipca 1923 r. w Bninie pod Poznaniem; od 1931 r. mieszka w Krakowie, gdzie po wojnie studiowała polonistykę i socjologię na Uniwersytecie Jagiellońskim. Zadebiutowała jako poetka w 1945 r. Pracowała m. in. jako redaktorka tygodnika "Życie Literackie". Jest członkiem Polskiego PEN Clubu.

Wydała 8 tomów poetyckich: "Dlatego żyjemy" (1952), "Pytania zadawane sobie" (1954), "Wołanie do Yeti" (1957), "Sól" (1962), "Wszelki wypadek" (1972), "Tarsjusz i inne wiersze" (1976), "Wielka liczba" (1976), "Ludzie na moście" (1986). Każdy z nich, począwszy od zbioru pt. "Wołanie do Yeti", przyjmowany był entuzjastycznie przez czytelników i krytykę. Szymborska jest także autorką zbioru felietonów pt. "Lektury nadobowiązkowe".

Zaskoczona i oszołomiona Szymborska cieszy się z nagrody. Najbardziej obawia się tego, że teraz będzie musiała być osobą publiczną.

"Jestem kameralna i... mam nadzieję, że mi się w głowie nie przewróci" - wyznała laureatka. *"Czuję się osobą współczesną i piszę o współczesności"* - powiedziała, zaznaczając jednak, że jej wiersze nie mają odniesień politycznych.

Ciąg dalszy na str. 2

13 ZESPOŁÓW O "ZŁAMANY SZLABAN"

Cieszyn żyje teatrem

OSTRAWA (kor) - Tylko niecałe dwa tygodnie dzielą nas od rozpoczęcia 7. już edycji nadolziańskiego święta teatru, Festiwalu Teatralnego "Na granicy". Festiwal przebiegać będzie w dniach 16 do 19 października, ogłoszenie zaś werdyktu jury, które jak co roku przyzna najlepszemu uczestnikowi nagrodę "Złamanego Szlabanu Granicznego", nastąpi w niedzielę 20 bm.

Poinformowali o tym w czwartek w klubie Teatru im. J. Myrona w Ostrawie dziennikarzy członkowie sztabu festiwalowego, przedstawiciel Solidarności Polsko-Czesko-Słowackiej, Jerzy Kronhold, oraz dyrektor Teatru Cieszyńskiego, Ladislav Sliva.

Głównymi organizatorami festiwalu - oprócz już wymienionych - są Dom Narodowy w Cieszynie i Miejski Ośrodek Kultury w Cz. Cieszynie przy współpracy z teatrami z Bielska-Białej i Cieszyna oraz przy udziale finansowym m. in. ministerstw kultury RP i RC (których szefowie są zresztą również patronami całej imprezy), Urzędów Wojewódzkiego i Powiatowego w Bielsku i w Karwinie oraz radusziów obu miast - gospodarzy festiwalu.

Tradycyjnie już będzie festiwal przeglądem najciekawszych spektakli teatrów z Polski, Słowacji i Czech (w tym roku w ostatnim wypadku chodzi wyłącznie o teatry z Moravy i Śląska), a udział zapowiedziało 13 zespołów - wymiennie chociażby warszawski "Teatr Studio", "Teatr Polski" z Wrocławia, zakopiański "Teatr im. S. I. Witkiewicza", brneńskie "Divadlo Husa na provázku" czy "Radoślinské naivné divadlo" z Bratysławy. O przyznaniu głównej nagrody zadecyduje 7-osobowe jury złożone ze znanych krytyków teatralnych.

"Jest już 7. edycja festiwalu i coraz bardziej czasami słychać głosy, że festiwal znalazł się w pewnym kryzysie" - powiedział Jerzy Kronhold. *"Warto więc pomyśleć o jego*

Ciąg dalszy na str. 2

● *POGODA*

SOBOTA - Zachmurzenie duże, miejscami opady deszczu. Temperatura nocą od 8 do 14 st. C., w dzień od 10 do 14 st. C. Wiatr z kierunków zmiennych.

NIEDZIELA I PONIEDZIAŁEK - Bez zmian. Temperatura nocą od 9 do 5 st. C. w dzień od 10 do 17 st. C.

OMBUDSMAN PODZIELIŁ KOALICJĘ

Przegrana ODS

PRAGA - Izba Poselska Parlamentu RC przyjęła w piątek, w pierwszym czytaniu, zgłoszony przez grupę posłów opozycyjnej Czeskiej Partii Socjaldemokratycznej (ČSSD) projekt ustawy o ombudsmanie (rzeczniku praw obywatelskich). Projekt skierowany został do komisji parlamentu.

Projekt, obok posłów opozycji, tj. ČSSD, Komunistycznej Partii Czech i Moraw (KSČM) i Stowarzyszenia na Rzecz Republiki - Republikańskiej Partii Czechosłowacji (SPR-RSČ), poparła także część posłów wchodzącej w skład koalicji Unii Chrześcijańsko-Demokratycznej - Czechosłowackiej Partii Ludowej (KDU-ČSL) oraz także koalicyjnego Obywatelskiego Sojuszu Demokratycznego (ODA).

Jednoznacznie przeciwko przyjęciu projektu ustawy o ombudsmanie wystąpili posłowie Obywatelskiej Partii Demokratycznej (ODS) oraz część posłów KDU-ČSL i ODA. Głosowanie pokazało jednak, iż kluby poselskie partii koalicyjnych nie są zgodne w swych poglądach i pomiędzy koalicjantami występują, często zasadnicze, różnice. Wynik głosowania uważa się za porażkę ODS oraz za sygnał, iż w kraju możliwy jest inny układ koalicyjny.

Przewodniczący klubu parlamentarnego ČSSD Stanislav Gross uważa, że istnieje możliwość utworzenia na programowej bazie koalicji ČSSD i KDU-ČSL. Tego typu uwagi padają nie tylko na miesiąc przed zaplanowanymi na 15 listopada pierwszymi w historii republiki wyborami do izby wyższej parlamentu - Senatu, ale także w chwili, kiedy pojawia się coraz więcej głosów o konieczności rozpisania przedterminowych wyborów parlamentarnych.

● *Z KRAJU I ZE ŚWIATA*

◆ Prezydent RC Václav Havel obchodzi dziś 60. urodziny.

◆ Z okazji 50 rocznicy swego istnienia praska Akademia Sztuk Pięknych przyznała prezydentowi V. Havlovi honorowy doktorat, oceniając w ten sposób jego twórczość dramatyczną i literacką. (ltx)

◆ Szef amerykańskiej dyplomacji Warren Christopher jest gotów uczestniczyć w palestyńsko-izraelskich negocjacjach pokojowych, jeśli partnerzy tych rokowań uznają to za celowe.

◆ Borys Jelcyn wydał dekret o zwolnieniu sześciu generałów wysokiej rangi, w tym odpowiedzialnego za siły kosmiczne.

◆ 8 osób zginęło i 24 zostały ranne w wyniku katastrofy rosyjskiego śmigłowca wojskowego w Czeczenii, który rozbił się w rejonie miejscowości Mesker-jurt, niedaleko Groznego.

◆ Dziesiątki tysięcy ludzi zebrały się wczoraj przed dawnym domem partii w Sofii, aby uczcić pamięć zabitego w środę posła i byłego premiera Bułgarii Andreja Łukanowa.

PRACA KOMISJI SZKOLNEJ PRZYNOSI PIERWSZE OWOCE

Petycja w sprawie szkolnictwa

W przyszłym tygodniu rozpocznie się akcja zbierania podpisów pod petycją w sprawie polskiego szkolnictwa, przygotowaną przez Komisję Szkolną działającą od czerwca br. przy Radzie Polaków. Petycja jest wynikiem obrad na dwu ostatnich zebraniach komisji i wysłana zostanie do Izby Poselskiej Parlamentu RC, a będzie również podana do wiadomości Ministerstwa Szkolnictwa, Młodzieży i Kultury Fizycznej oraz Rady ds. Narodowości Rządu RC.

"Komisja wybrała z szeregu wniosków trzy podstawowe punkty" - powiedziała nam członkini Rady Polaków, Danuta Branna. *"Pierwszy dotyczy traktowania przez ustawodawstwo polskich przedszkoli nie tylko jako placówek wychowawczych, ale również kształcących oraz wprowadzenia w związku z tym obowiązku uczęszczania dzieci do przedszkola na rok przed rozpoczęciem nauki w szkole. Drugi punkt mówi o obowiązku gmin w zakresie zapewniania możliwości kształcenia w języku ojczystym - tu proponujemy docelowe dofinansowanie gmin założycieli narodowościowych placówek szkolnych i przedszkolnych. Wreszcie punkt trzeci i ostatni zawiera żądanie, by w razie podejmowania kroków zmierzających do wykluczenia polskiej placówki z sieci, kompetencje decyzyjne były w gestii ministerstwa szkolnictwa, a nie urzędów szkolnych. Żądamy też, aby w takiej sytuacji było brane pod uwagę również stanowisko rodziców".*

Jak poinformowała nas D. Branna, tekst petycji będzie jeszcze konsultowany i ostateczna wersja powinna być gotowa w najbliższych dniach. Komisja ma zamiar zwrócić się o pomoc przy zbieraniu podpisów do dyrekcji szkół i przedszkoli oraz do polskich organizacji. **(kor)**

W KARWIŃSKIEJ STACJI HIGIENY SZCZEPIONKI POD DOSTATKIEM

Wirus lubi zmienną pogodę

W przychodniach roi się od pacjentów. Zgłaszają się ludzie z kaszlem, katarem, gorączką, bólami mięśni, dreszczami oraz bólem i stanami zapalnymi gardła. *"Nie ma epidemii grypy. Zważywszy w okresie wzmożonych zachorowań prowadzimy skrupulatne badania mikrobiologiczne, by stwierdzić, czy i jaki wirus do nas dotarł. Na razie żadnego nie wykryliśmy"* - twierdzi dr **Helena Sebakowa**, dyrektorka Powiatowej Stacji Higieny w Karwinie. *"Zważywszy o tej porze roku, w czasie gwałtownych zmian temperatury, następuje nasilenie zachorowań na różne infekcje górnych dróg oddechowych, na schorzenia grypopodobne. Ludzie zgłaszają się do przychodni ze zwykłym przeziębieniem. Nie wolno jednak grypy lekceważyć. Może się bowiem zjawić nieoczekiwanie"* - dodaje.

"Grypę leczyć można tradycyjnymi sposobami. Respektowany powinien być przede wszystkim wymóg leżenia w łóżku, wzbogacenie diety o witaminy - surówki, jabłka, owoce cytrusowe, natkę pietruszki. Profilaktycznie warto sięgać po herbaty ziołowe: maknową, lipową lub z dzikiej róży. I koniecznie dbać trzeba o stosowne ubieranie się, a zwłaszcza o to, by nie przemarzały nogi i głowa" - radzi MUDr Jindřich Grunwald.

Od kilku lat zainteresowaniem cieszą się szczepionki przeciw grypie. *"Niektórym pacjentom zalecamy szczepienia ochronne. Chodzi przede wszystkim o osoby przewlekle chore na astmę, cukrzycę, niewydolność układu krążenia i układu oddechowego, a także osoby starsze (powyżej lat 60) i dzieci z chroniczną chorobą nerek lub astmą. Dla tych osób szczepienia ochronne prowadzone przez lekarzy rejonowych czy pediatrów są bezpłatne. Pozostali zainteresowani zaszczepić się mogą w każdy wtorek w godzinach od 9 do 16 (nr tel. 639 72 55, 639 72 49) w Powiatowej Stacji Higieny w Karwinie. Cena szczepionki - ok. 180 koron"* - informuje dr H. Šebakowa. Podkreśla, iż szczepionka działa tylko dwanaście miesięcy. Ci, którzy zaszczepili się przed rokiem, powinni więc teraz szczepienie powtórzyć.

Jak dowiedzieliśmy się wczoraj, Powiatowa Stacja Higieny we Frydku-Mistku nie dysponuje na razie szczepionkami przeciwko grypie. Dostawy spodziewa się jednak w najbliższych dniach. **(wak)**

Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA

Zmiany klimatu

Eksperci ze Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oceniają, że ocieplanie się klimatu na całym świecie, spowodowane gwałtowną urbanizacją, spowoduje do roku 2000 nie tylko znaczne podniesienie się poziomu mórz i oceanów (nawet o 95 cm), ale również wzrost zachorowań m. in. na cholerę i gorączkę tropikalną.

Szczególnie narażone będą rejony tropikalne i subtropikalne. Według organizacji ekologicznej Greenpeace, cieplejszy klimat spowoduje wydłużenie się okresu lęgowego organizmów przenoszących te choroby, zwłaszcza moskitów. Uczeni oceniają, że do roku 2000 średnia temperatura na powierzchni Ziemi wzrośnie od 1 do 3,5 st. Celsjusza.

Dom zostanie zburzony

Dom Fredericka i Rosemary West w Gloucester, w którym znaleziono szczątki dziewięciu ofiar tej pary sadystów ma zostać zburzony - ogłosiły władze miasta, które odkupiły posiadłość.

Rozbierając "straszny dom" przy Cromwell Street władze Gloucester pragną zapobiec niezdrowej turystyce wyrażającej się w zabieraniu "na pamiątkę" fragmentów budynku, który stał się grobem dziewięciu dziewcząt i miejscem tortur wielu innych. Wszystko co znajduje się w domu ma zostać całkowicie zniszczone. Gruz rozbiórkowy zostanie wsypany w specjalnie przygotowane głębokie otwory na miejskim wysypisku śmieci. Po zakończeniu prac cały teren ma zostać przykryty warstwą betonu.

Należność za posiadłość ma zostać przekazana pięciorgu dzieciom państwa West, które żyją pod przybranymi nazwiskami w różnych częściach Wielkiej Brytanii.

Pierwsi ludzie

Z analizy osadów pobranych z dna morskiego wynika, że pierwsi ludzie pojawili się w Australii znacznie wcześniej niż dotychczas sądzono. Holenderski naukowiec Sander van der Kaars z uniwersytetu Monash w Melbourne wykrył w próbkach osadów z tego okresu ślady węgla drzewnego, pochodzącego najprawdopodobniej z ognisk.

Przypuszczenie to zdaje się potwierdzać odkrycia naukowców z Muzeum Australijskiego i uniwersytetu Wollongong, którzy natrafili na kamienne narzędzia i inne przedmioty codziennego użytku, pochodzące sprzed ok. 116 - 176 tys. lat w rejonie Kimberley, w północno-zachodniej części Australii.

Znaleziska te przeczą dotychczas powszechnie przyjętej tezie, iż pierwsi ludzie przybyli na kontynent australijski 60 tys. lat temu z Azji, po pojawieniu się po raz pierwszy w Afryce ok. 100 tys. lat temu.

Zdrowie - ruch - wiek

Ćwiczenia fizyczne wpływają na poprawę stanu zdrowia także w bardzo podeszłym wieku. Zapobiegają one bowiem m.in. chorobom serca i układu krążenia. Do niedawna specjaliści sądzili, że zdolności adaptacyjne organizmu starszych osób są mocno ograniczone, ale był to błąd - oświadczył prof. Wildor Hollmann, prezes Niemieckiego Związku Lekarzy Sportowych.

Hollmann przedstawił wyniki przeprowadzonych w USA badań nad efektami zajęć fizycznych dla osób w wieku 87-96 lat. W momencie rozpoczynania zajęć osoby te były w stanie wejść najwyżej na trzy stopnie schodów. Po dwóch miesiącach godzinnego treningu dziennie mogły one już bez większego zmęczenia pokonać nawet 23 stopnie.

Kontrowersyjna Shere

Kontrowersyjna feministka Shere Hite, która wsławiła się napisanym 20 lat temu "raportem" na temat seksualności kobiet, oświadczyła że opuściła na dobre, rodzinne Stany Zjednoczone i nie zamierza tam już powrócić na stałe. Zrezygnowała nawet z obywatelstwa USA i obecnie ma paszport niemiecki. Hite, która wyszła za mąż za niemieckiego pianistę Friedricha Hoencke, oświadczyła, że zamierza ubiegać się o mandat deputowanej do Parlamentu Europejskiego, gdzie chce bronić praw kobiet. Jej zdaniem, rządy nie biorą naprawdę pod uwagę praw kobiet w kształtowaniu polityki zagranicznej.

Krytycy Hite zarzucają jej, że sporządzając słynne "raporty" pogwałciła wszelkie metody prowadzenia badań ankietowych. Niektórzy nazywają jej książki, które kiedyś znajdowały się w USA na listach bestsellerów, "podręcznikami masturbacji".

Nie sygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z satelitarnego serwisu informacyjnego Polskiej Agencji Prasowej lub z "Magazynu PAP".

Wielka dama liryki polskiej

Dokończenie ze str. 1

W związku z przyznaniem Wisławie Szymborskiej literackiej nagrody Nobla list z gratulacjami przekazał laureatce prezydent RP, Aleksander Kwaśniewski: *"Sukces Pani jest sukcesem nade wszystko osobistym. Nie ulega jednak wątpliwości, że jest to również wielkie osiągnięcie polskiej literatury. Jako prezydent RP chcę więc do najserdeczniejszych gratulacji i wyrazów podziwu dołączyć również gorące podziękowania za to, że tak imponująco przysporzyła Pani sławy Polsce i Polakom".*

Tłumacz utworów Wisławy Szymborskiej na niemiecki, dyrektor Niemieckiego Instytutu Kultury Polskiej w Darmstadt, Karl Dedecius określił poetkę mianem wielkiej damy liryki polskiej. *"Ironia jej języka jest nie dającym się naśladować rarytasem"* - powiedział przebywając na Targach Książki we Frankfurcie.

"Trochę się spodziewałem Nobla dla Szymborskiej, ale nie na pewno - stwierdził mieszkający w Berkeley w USA Czesław Miłosz, laureat Literackiej Nagrody Nobla z 1980 r. *"Polska poezja jest uważana przez wielu ludzi za najlepszą w Europie kontynentalnej"* - dodał Miłosz.

Wisława Szymborska jest szóstym pochodzącym z Polski laureatem Nagrody Nobla, w tym drugą, po Marii Curie-Skłodowskiej, kobietą.

* * *

Jako pierwsza Nagrodę Nobla dostała w 1903 r. Maria Curie-Skłodowska. Było to wyróżnienie z dziedziny fizyki, które przyznano jej oraz Piotrowi Curie za odkrycie promieniotwórczości naturalnej (małżonkowie Curie dzielili tę nagrodę z Henri Becquerelem, który również prowadził badania nad promieniotwórczością naturalną). W 1911 r. Maria Skłodowska-Curie dostała po raz drugi Nobla, tym razem z dziedziny chemii, za odkrycie pierwiastków polon i rad.

Pierwszym Polakiem, któremu przyznano literacką Nagrodę Nobla był Henryk Sienkiewicz. W 1905 r. uhonorowano go za powieść "Quo Vadis". Następnym polskim noblistą w dziedzinie literatury był Władysław Reymont - wyróżniono go w 1924 r. za powieść pt. "Chłopi".

Na kolejnego Nobla Polska musiała czekać aż 56 lat. W 1980 r. Szwedzka Akademia Królewska postanowiła nagrodzić Czesława Miłosza za jego poezje.

W 1983 r. pierwszy Polak dostał Pokojową Nagrodę Nobla - był nim Lech Wałęsa.

Cieszyn żyje teatrem

Dokończenie ze str. 1

przyszłości - jest to przecież świetna okazja do konfrontacji trzech kultur. Można by więc np. zastanowić się nad tym, czy nie zapraszać na festiwal oprócz teatrów profesjonalnych również zespołów eksperymentalnych czy alternatywnych".

Jak się dowiedzieliśmy, festiwal "Na granicy" to jak zwykle również cały szereg imprez towarzyszących. W tym roku festiwalowa publiczność będzie więc mogła obejrzeć m. in. 2 wystawy fotografii - "Fotograficzne reminiscencje Festiwalu 'Na granicy" Wiesława Przeczka w Domu Dzieci i Młodzieży w Cz. Cieszynie, w Domu Narodowym w Cieszynie zaś wystawę pn. "Festiwal Teatralny Malta". Nie zabraknie też czasopisma festiwalowego "Na kolanie" oraz koncertów jazzowych w czeskocieszyńskim Klubie Jazzowym "Na granicy" i w cieszyńskiej restauracji "Zamkowa".

Bilety na spektakle festiwalowe nabyć będzie można w przedsprzedaży: w Cz. Cieszynie - w wydziale handlowym Teatru Cieszyńskiego, w Regionalnym Centrum Informacyjnym przy ul. Głównej 13, po drugiej stronie Olzy zaś w kasie Teatru im. A. Mickiewicza oraz w Biurze SCNT (Rynek 6).

MIĘDZY BRATYSŁAWĄ A PRAGĄ

Spór o pofederalne złoto

Informacje o napiętych stosunkach czesko-słowackich, których przyczyną są istniejące ciągle problemy z podziałem majątku byłej federacji potwierdziły słowa premiera Republiki Słowackiej Vladimira Mečiara na wiecu Ruchu na Rzecz Demokratycznej Słowacji (HZDS) w Bratysławie.

Premier Słowacji potwierdził, że skłonny jest przyjechać w każdej chwili do Pragi i podpisać w kwestii podziału majątku tzw. wariant zerowy. Przypomniał, że w marcu 1993 roku podpisane zostało specjalne międzyrządowe porozumienie. Przypomniał, że kwestia dzielenia majątku byłej Czesko-Słowackiej Republiki Federacyjnej była przedmiotem jego rozmowy z premierem Republiki Czeskiej, Václavem Klausem przy okazji szczytu Środkowoeuropejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (CEFTA) w Jasnej w Niskich Tatrach.

"Nie jesteśmy wam nic winni" - powiedział pod adresem Pragi V. Mečiar. "Możemy" - dodał - "doliczyć się czegoś przeciwnego, ale nie chcemy w nieskończoność prowadzić sąsiedzkich sporów. Skończmy to. Złoto przyjedzie na Słowację i będziemy kwita".

Częścią rozliczenia bilansu Czechosłowackiego Banku Państwowego przy rozdziale federacji było także złoto. Po dokonaniu podziału, w stosunku 2:1 na rzecz Czech na ich terytorium pozostały 4 tony złota, które miały być zwrócone Słowacji. Praga uzależnia oddanie złota od zapłacenia przez Bratysławę 24 miliardów koron jako czeskiej należności wynikającej z podziału federalnego banku. (zk)

Ignobliści '96

CAMBRIDGE (UPI) - Referat o wpływie piwa, czosnku i kwaśnej śmietany na apetyt pijawek autorstwa norweskich naukowców jest jedną z prac nagrodzonych tegoroczną nagrodą Ig Nobel, przyznawaną przez laureatów Nagrody Nobla. Nazwa nagrody pochodzi od angielskiej gry słów - ignoble znaczy haniebny.

Pokojową nagrodę Ig Nobel przyznano prezydentowi Francji Jacquesowi Chiracowi za upamiętnienie 50. rocznicy zrzucenia bomby atomowej na Hiroszimę podziemnymi próbami atomowymi na Pacyfiku.

W dziedzinie fizyki Ig Nobla otrzymał Robert Matthews z Uniwersytetu Aston w Anglii za badania, które m.in. wykazały, że kromka chleba zawsze spada na posmarowaną stronę.

W dziedzinie literatury zostali wyróżnieni wydawcy czasopisma "Social Text" za skwapliwe wydrukowanie wyników badań, których nie można zrozumieć, o których to sam autor stwierdził, że są bez znaczenia i które traktują o tym, że rzeczywistość nie istnieje.

MUDr AGATA MOHAMMADOWA
pozwala sobie oznajmić,
że od 1.10. 1996 rozpoczyna
praktykę lekarską
w specjalizacji
ORTOPEDII SZCZĘKOWEJ
(ORTODONCJA)
w Cz. Cieszynie, ul. Żukowska 1922.
godziny przyjęć:
poniedziałek 14 - 18 godz.
piątek 12 - 18 godz.
tel.: 0659 /57781
tel.: 0659 /25640 (prywatny)

LEGENDA POLSKIEGO FUTBOLU W OSTRAWIE

Zadyszka biznesu

Gerard Cieślik, 46-krotny reprezentant Polski w piłce nożnej, autor 120 goli w ekstraklasie i 28 w spotkaniach międzypaństwowych, zagrał w czwartek na stadionie w Ostrawie-Porubie mecz piłkarski drużyn "Old Stars" byłej Czechosłowacji i przedstawicieli ostrawskiego biznesu.

Inaugurującą zagrywkę rozegrał ze sławą polskiego futbolu Bernard Błaszczyk, konsul generalny RP w Ostrawie. Obie drużyny zażarcie walczyły o palmę zwycięstwa. Mecz zakończył się ostatecznie porażką biznesu 6:2.

Towarzyski mecz piłkarski był okazją do rozmów delegacji zarządu Klubu Sportowego Ruch Chorzów z kierownictwami FC Karwina, Banika Ostrawa i KS VOKD Poruba TCHAS. Mówiono o konieczności reaktywowania zarzuconej w ostatnich latach współpracy międzyklubowej, ustalono też, że już w tym miesiącu zmierzą się adepci futbolu z Górnika Zabrze, GKS Jastrzębie oraz Ruchu Chorzów z czeskimi trampkarzami w towarzyskim meczu na ostrawskich Bazalach. (mm)

● Z POLSKI

◆ Ok. 60 twórców z 11 państw, w tym z RC, bierze udział w rozpoczętym 4 bm. w Brzegu (woj. opolskie) VI Najeździe Poetów na Zamek Piastów Śląskich.

◆ Czwartą dobę trwa strajk głodowy pod ziemią w Kopalni "Polska" w Świętochłowicach.

◆ W Pałacu Prezydenckim rozważane jest powołanie Korpusu Dziennikarskiego - grupy obiektywnych, rzetelnych przedstawicieli mediów.

◆ W Stoczni Gdańskiej S.A. odbył się chrzest statku "Canelo Arrow" przeznaczonego dla norweskiego armatora. Jest to druga jednostka z serii uniwersalnych masowców, przystosowanych do transportu ładunków sypkich i kontenerów.

◆ Celem powstającej ogólnopolskiej organizacji - Wrocławskie Stowarzyszenie Osób Bezdomnych - jest pomoc osobom nie posiadającym stałego miejsca zamieszkania w uzyskaniu stałego miejsca pobytu, a także pomocy finansowej pozostającym bez pracy i nie rokującym nadziei na uzyskanie jakiegokolwiek źródła dochodu.

"HUTNIK" W KONCERCIE INAUGURACYJNYM

Dni Muzyki Organowej

CIESZYN - Koncert muzyki organowej i chóralnej, w wykonaniu krakowskiego organisty Andrzeja Białki oraz Polskiego Zespołu Śpiewaczego "Hutnik" z Trzyńca z towarzyszeniem Trzynieckiej Orkiestry Kameralnej, zainaugurował w czwartek w Cieszynie drugą część VII Dekady Muzyki Organowej, Chóralnej i Kameralnej. Impreza, której pierwsza część odbyła się w lipcu, potrwa do 7 bm.

W koncercie inauguracyjnym znalazły się głównie utwory niemieckiego kompozytora Maxa Regera oraz Cesara Francka, twórcy symfonicznego stylu organowego.

W trakcie Dekady cieszyńskim melomanom zaprezentowane zostaną także dzieła Feliksa Nowowiejskiego i Franciszka Liszta. Wśród wykonawców znajdą się m.in. organiści Piotr Klemeński, Zygmunt Antonik, Tomasz Siemionek oraz Zespół Muzyki Dawnej "Camerata Cracovia".

● Z ŻYCIA PZKO

Jesień w Suchej Górnej

Pięknie prezentuje się u progu jesiennego sezonu odnowiona w czasie wakacji, dzięki sponsorskiej pomocy firm MIWAK I RN EKSPRES, siedziba górnosuskiego Koła PZKO.

Na ostatnie miesiące roku 1996 przygotowano w Kole tradycyjne z nazwy, ale wypełnione nowym atrakcyjnym programem imprezy. Pierwszą z nich będą dzisiejsze "Wykopki", które urządzają PZKO-wcy wspólnie z dyrekcjami i kołami Macierzy Szkolnej przedszkola i szkoły w sali Domu Robotniczego. Wystąpią dzieci, a także Zespół Pieśni i Tańca "Suszanie", który przedstawi swój program z festiwali folklorystycznych w Strażnicy, Rzeszowie i Legnicy. O strawę cielesną postarają się panie z Zespołu Kobiet...

Wrażeniami z tegorocznych wojaży, utrwalonymi na taśmach wideo podzielą się "Suszanie" na kolejnym "Spotkaniu przy małej czarnej" w sobotę 9 listopada. W planie pracy na IV kwartał przewidziano też prelekcje, dyskoteki, wigilijki poszczególnych zespołów. Pod koniec grudnia odbędzie się spotkanie noworoczne oraz wieczór sylwestrowy w Klubie "Na poddaszu". Tegoroczną działalność PZKO-wcy podsumują na walnym zebraniu w pierwszą niedzielę stycznia. (A. G.)

Kasa

Było to zorganizowano, łosiedłowo paczka. Choć z rozmajitych nacyji, zwónieli se strasznie wartko. Łónczyła ich inicjatywa, głymboko znajómość ludzkich słabości i wyrachowani. Byli dycki przigotowani na wszystko i nic nie robili za darmo, bez profitu. Jak na łosiedlu prasknył lajtung i wszyściutki budele były bez wody, to ta zorganizowane partyja gibczoków w ty płynty zegnała w pegerze traktor z beczkóm na wożyni gnojówki i zaczła wozić i słóno sprzedować kolonijokóm źródlanóm wode.

Każdóm robote robili dycki z głowóm i wyprzedzynim. Bajjak elektrownia zaczła każdziutki wieczór wypinać prónd, a mieszkańcy panełoków fluchcili co wlezie, mazane wyrostki z dnia na dziyń zaczły wciskać łokatoróm teleszkatułki na baterki i akumulatory. Wyczuli też swojymi handlowymi kinolami na kilometer urodzaj na krachowani banków i kas. Siedli do kupy i uradzili, że przeca óni sóm od tego, aby ludzi uratować od wszelijakigo nieszczyńścio. A że młodzi už downo wybulali kachłocze i wyciepali strużoki, do kierych nasi prastarzikowie poczciwe rokami szporowali, postanowili założyć pore wielkich banków i kas od nazwóm "Pończocha", "Madrac" i "Moltan". Na pocziontek, niż zarejestrowali swoji kasy, poskłodali se na kapitał założycielski. Jorek Halyrz ze Złotoryje ciepnył na stół gmeć zielónych dularów. Maciek Grosz - hołde czeskich, słowackich i szwedzkich korón, Francek Portmónetka - pore stówek franków, Zlatka Rubel wszystki uszporowane dinary, dobre i podrobióne, Iwan Kopiejka - marki, Marek Szyling - plik funtów. Było tego do gromady pół stoła.

Założyli też zaroz dwie kómisyje kóntrolno-dochodzyniowe na wypadek, jak by doszło do krachu i zbankrucynio. Piyrszo była kómisyja fachowców, w kierej byli óni sami, w drugi, niezależnej, były jejich galanki, kónkubiny i nałożnice oraz wielbicielki mamóny.

Adolf Bankrut, kiery jako tako umioł pisać, bo przeca ukónczył aż trzi klasy wysoki szkoły (trzeci rocznik był na sztwortym piyntrze), nagryzmolił kujónami ahaz, że bank "Pończocha", kasy "Madrac" i "Moltan" dowajóm każdymu, ale głównie rodzinie, znomym i polityków kredytu wiela kiery chce, a nie jak igro banka, kiero szpitak, mo wysoki procynt i nie chce pojczować. Dali stoło, że ludzie se nie muszóm boć o swoji grejcary, bo żodyn z nich, czyli właściciel, nie uciecze za granice, bo paszporty už im downo zebrali, a jak by už co, to piyniondze utracóm w republice, a ni na Bahamach.

Ty afisze powylepiali na kaj jaki słup, dali do wszyskich gazet i postyrkali do skrzinek pocztowych na całym łosiedlu. Potym w remizie strażacki zaczli robić kase, a we stodole bank. Pomału też zganiali perzónal naperfónowane i wymyte szychtowym mydłym frelki i wybrylantynowanych chłapców. Firma "Szas-pras" zaczła na gwołt móntować do powały holu jak we wyndzoku, na kierych wisiały jedna wedle drugi pónczochy na wkłady korón. Kiery z oszczyndzajóncych se założył czorny fond, to mioł czornóm, sztrykowanóm pónczoche, kiery zaś mioł konto normalne, widzioł swoji oszczyndności w silónowych sztrumplach. Przi mało wielkim przeciongu pónczochy i rajtuzy bambylały se jak szynki we wyndzoku. Po kóntach stoły pancerne nechtkasliki, do kierych se petynci mógli dać schować sztaby złota, złotóm bižuteryje i zymby. Tych wyparadzonych skrzinek wachowoł wygłodzóny pies Nerosz. Przed wejściym do "Madracu", "Moltanu" i "Pończochy" stoli dwa ... mało ... krzyżwi wachtorze, kierzi mieli prawdziwe, śmiergustowe pistole wodne i szulki senteksu. To tak do jeseły, jaki jich kiery choroł przepaść i zasmycył do dómu wytrzeźwiyń.

Ludzie pokorani przez insze kasy i banki, kiere ich okradły, pomału zaczeli ukłodać swoji procne oszczyndności do tych trzech dómow finansowych. Z dnia na dziyń pónczoch przibywało i stowały se coroz berdzi pynkate, kiere były tak wożne, że było trza zatrudnić jednóm stareczke, kiero nic inszego nie robiła, yny cerowała pónczochy.

Ścisk se robił tak wielki, że po niesióncu ginczocy musieli odewrzyć w inszych miastach filijalki i rozszyrzyć usługi o fónd emerytalny "Gołodupiec" i pyndzyjnóm kase pod pieknóm nazwóm "Fucz". Pyndzyjści w dobrej wierze znosili swoji ciynżko upuczóne na fyrze i drobnioki, aby jyny ne starość nie straszyli gołymi zadkami i mogli se spokojnie żyć z procyntow jak zachodni kapitaliści.

Ty znane kasy i banki eszcze jako tako fungujóm, choć młodzi finansiści už jeżdżóm nissanami, toyotami i mercedesami, a galanki miyniom jak rynkawiczki. **BARTEK**

"NAJBARDZIEJ FASCYNOWALI MNIE W ALBANII LUDZIE" - MÓWI MICHAŁ BUBIK

Shqipëria, kraj nieznany

Jak się okazuje, by zabawić się w odkrywcę i nawet pod koniec XX wieku wyjechać do miejsc całkowicie, bądź też przynajmniej częściowo nieznanych, nie trzeba wcale opuszczać Europy. Bo z ręką na sercu - kto z nas wie coś na temat jednego z najbardziej tajemniczych dla przeciętnego zjadacza chleba kraju europejskiego, bałkańskiej Albanii - zwanej przez jej mieszkańców Shqipëria?

Oczywiście, coś niecoś wiemy - to na przykład, że w 1990 roku również tu skończyły się lata władzy komunistów, którzy właśnie w Albanii najdłużej pozostali wierni ideom "Wielkiego Językoznawcy", że życie i tu zaczyna powoli powracać do normalności...

Kto z nas jednak może się pochlubić tym, iż udało mu się spędzić w tym kraju kilka dni i poznać nawet jej mieszkańców? Chyba niewielu takich się znajdzie. Mnie udało się dotrzeć do człowieka, który wraz z kolegami przebywał w Albanii w sierpniu br. - jest nim młody człowiek z Czeskiego Cieszyna studiujący obecnie w Krakowie, **Michał Bubik**, któremu jego koledzy jeszcze w czasach gimnazjalnych dali ksywę "Siwy".

"Dlaczego zdecydowałem się na wyjazd do Albanii? Prosta odpowiedź - chcieliśmy po prostu wraz z kolegami poznać kraj nie tylko tajemniczy, ale również kraj będący obecnie najbiedniejszym w Europie, a oprócz tego sporo słyszeliśmy również o tamtejszej wspaniałej przyrodzie" - zwierzył się "Siwy". *"A jak udało nam się zrealizować nasze marzenia? Wujek mojej koleżanki, który mieszka w Brnie, nosił się z zamiarem wyjazdu do Albanii już w roku ubiegłym - dołączyliśmy więc do jego wyprawy. W sumie było nas trzech z Czeskiego Cieszyna, sześciu ludzi było z Brna, a wprost w Albanii dołączył do nas znający język czeski Albańczyk, Ardian".*

By wyjechać z Czech do Albanii, trzeba mieć oczywiście wizę wydaną przez praską ambasadę tego kraju - jest ona darmowa, ale trzeba na nią poczekać około dwóch tygodni. Po załatwieniu formalności wyprawa wyjechała ze zlińskim biurem podróży na grecką wyspę Korfu, która miała być "bazą wypadową". Stąd, po spędzeniu kilku dni na przepięknej, pełnej jednak turystów wyspie, wyruszono promem przez morze, do albańskiego portu Sarande...

"Pojechaliśmy w sumie zupełnie 'w ciemno' - nie mieliśmy żadnych materiałów o tym kraju, nikt nie wiedział, co nas czeka, czy będzie można zdobyć jakąś żywność, przynajmniej chleb" - wspomina Michał. *"Ale to chyba nas w tym całym przedsięwzięciu najbardziej pociągało. Prom kosztował nas 40 dolarów - majątek, ale byliśmy prawie że u celu naszej drogi. Oczywiście - uświadamialiśmy sobie, że można by popłynąć może i taniej, trzeba jednak wiedzieć, że w Grecji trudno w tej sprawie o informację. Grecy i Albańczycy raczej się nie lubią, myślę jednak, że głównym powodem jest tu obawa tych pierwszych o to, że stracą turystów, z których żyją tutejsze greckie wysepki. Pomimo wszystko jednak nie żałowaliśmy dolarów - gdy zobaczyliśmy wybrzeże i plaże, na których nie ma prawie że ludzi i jest zupełny spokój, zrozumieliśmy, że o to cały czas nam chodziło. Chociaż jeszcze wcześniej zobaczyliśmy typowy socjalistyczny krajobraz - ponure domy z wielkiej płyty".*

W Sarande czekał na czesko-cieszyńsko-brneńską wyprawę Ardian - jego ojciec, obecnie wykładowca na jednej z albańskich uczelni wyższych, pracował ongiś w Czechach, a również jego syn - młody człowiek po studiach (architektura) zahaczył o "serce Europy", gdzie nauczył się języka. To było najważniejsze, bez niego - jak mówi "Siwy" - trudno by było...

"Pomimo wszystko jednak Sarande było dla nas wciąż jeszcze zbyt cywilizowanym miastem. Za radą Ardiana postanowiliśmy więc wyjechać do Himary, niewielkiego miasteczka nad morzem, około 50 km w kierunku północno-zachodnim. Jak tam jednak dotrzeć, gdy pociągi kursują właściwie tylko ze stolicy - Tirany, a autobusy wprawdzie tanie, ale przepełnione. W dodatku graty - stare czeskie, takie z lat 50. czy 60., z czasów, gdy Albania handlowała jeszcze z Czechosłowacją. Takie można zobaczyć jeszcze w starych filmach, z tym, że te w Albanii nie mają szyb, ledwo jadą... Wzięliśmy więc taksówkę - stary mikrobus Ford - i jechaliśmy te 50 km przez dwie i pół godziny, cały czas przez góry, za 1000 drachm, czyli około 120 koron, na osobę. Dlaczego greckie pieniądze? Po prostu było łatwiej i bez problemów. A najlepiej to w ogóle mieć dolary. Na czarnym rynku za dolara otrzymasz 100 albańskich 'leków'.

Co tu powiedzieć o Himarze... Niewielkie miasteczko, zwłaszcza latem mieszka tu bardzo mało ludzi - od 2 do 3 tysięcy osób, i to w większości ludzi starych, dzieci. Młodzi wyjeżdżają za pracą - do Grecji, Włoch, Niemiec... Wracają dopiero zimą. Tu zresztą chyba nie ma większej szansy pójścia do pracy, ludzie siedzieli na ulicach, spacerowali. Nie widzieliśmy żadnego większego zakładu, jeśli ludzie pracują, to są albo rybakami, albo też trudnią się rolnictwem. Na tej kamienistej glebie i w tej strasznej suszy - bo Albania nadal ma problemy z wodą - niewiele się jednak rodzi: figi, oliwki, winogrona, rolnicy trzymają kozy, osiołki... Handlują tym, co uda się wyprodukować. Są świetne sery kozie, świeże owoce na targu....

My odżywialiśmy się jednak głównie owocami morza i chlebem. Dla przyjezdnych jest tu bardzo tanio - chleb kosztuje 50 leków, w tawernach natomiast - a jest ich tu sporo - za ogromny talerz krewetek, że trudno zjeść, zapłaciaz najwyżej 3 dolary... Do tego miejscowe trunki, rakija lub uzu, w cenie około dolara za butelkę. Tanioche dla nas, ale nie dla Albańczyków".

Wyprawa spędziła w Himarze cztery dni - kąpiąc się w morzu, leniuchując na plaży. Nie zapominano jednak również o zwiedzaniu okolicy. Fascynowały "odkrywców" stare zabytkowe wsie, dziewicza przyroda... Raz udało się im zwiedzić stary kościół - tu najbardziej widoczne było komunistyczne "dziedzictwo". Porozbijane rzeźby i kolumny, zniszczone freski. Marzeniem tutejszych komunistów było przecież zbudowanie pierwszego w świecie kraju ateistycznego. Że chodzi o zabytkowe budowle? To nie miało dla barbarzyńców znaczenia.

"Widzieliśmy też inne rzeczy - na przykład bunkry, w których Albańczycy mieli się bronić przed kapitalizmem. Jest ich podobno w całym kraju ponad 800 tysięcy, dziś zamieniły się w barwne cuda, bo młodzież postanowiła je pomalować w jaskrawe kolory. Nawet nieźle to wygląda. Mieliśmy też okazję zobaczyć supernowoczesne bazy wojskowe... Ludzie jednak starają się o wszystkim zapomnieć.

Najbardziej fascynowali mnie w Albanii ludzie. Są wspaniali. Trudno się wprawdzie czasami dogadać bez tłumacza, bo większość starszych ludzi, z którymi się spotkaliśmy, nie zna języków - najwyżej łamany rosyjski lub chiński, ale nie szkodzi (młodzi zresztą świetnie już znają angielski czy niemiecki - starają się odrobić zaległości). Co mnie w tych ludziach fascynowało? Ich stosunek do życia - tu żyje się wolniej, spokojniej. Nie tak jak u nas, gdy ludzie naburmuszeni jadą codziennie do pracy, żyją ze szybko i nerwowo. Albańczycy żyją 'na luzie', bardziej niż my związani są z przyrodą. W ich towarzystwie człowiek zapomina o tzw. cywilizacji i świetnie się odreaguje. Co jednak dziwi, to bardzo wielka liczba kaleków - ludzi bez rąk, z chorobami oczu. To świadczy jednak wciąż o niskim poziomie opieki lekarskiej, a w ogóle życia...

Nie tylko ludzie są jednak wspaniali, wspaniała jest też przyroda - takiej nie ma już nigdzie w Europie. Za kilka lat jednak wszystko może się zmienić. Coraz bardziej bowiem rozwija się ruch turystyczny i za 10, 15 lat może nie być już osiołków, któż, być może zniknie ten cały Bałkan. Dlatego pomyślałem o tym, by wyjechać do Albanii jeszcze raz - może w przyszłym roku. Zabrać z sobą kolegów, studentów, wśród których nie zabrakłoby na przykład geografa, etnografa, botanika, dziennikarza i starać się to wszystko opisać, zmapować, badać folklor, życie ludzi, ich zwyczaje. Trudno jednak wyjechać bez pieniędzy, a taka wyprawa pewno sporo by kosztowała. Może zwrócić się do sponsorów? Przecież warto by było zatrzymać świat, który wkrótce może zaginąć, a którego nadal nie znamy...

A co poradziłby Michał młodym, którzy chcieliby pojechać tak jak on do Albanii, w nieznane?

"Przede wszystkim zdobyć wizę. Potem trzeba już tylko tam dojechać - radziłbym udać się z którymś z biur podróży, albo też i stopem, najlepiej do Włoch lub Grecji, a stamtąd promem. Jeżeli zaś chodzi o samą Albanię, to jest różnie. Można nawet tu jeździć stopem, sami spotkaliśmy dwóch Francuzów, którzy ze 100 dolarami w kieszeni zwiedzili w ciągu dwóch tygodni całą prawie że Albanię. Można wyżyć, bo jest tanio. Z tym, że trzeba sobie uświadomić, że mało tu w dalszym ciągu jeździ samochodów, za to bierze autostopowiczów każdy kierowca - chociaż czasami za opłatą. Radziłbym też zabrać z sobą takie rzeczy, jak baterykki, filmy do aparatu fotograficznego, leki, gdyż o tego rodzaju artykuły jest tam raczej trudno. Warto też zakupić dostępny i u nas przewodnik brneńskiego 'Klubu romantików Kudrna', gdzie można zdobyć wszelkie potrzebne informacje o kraju, jego zwyczajach, a nawet mały słowniczek czesko-albański".

A może w przyszłości będzie w sprzedaży przewodnik, który stworzyłaby podczas "wielkiej wyprawy" do Albanii grupa "Siwego"? Pożyjemy, zobaczymy...

Notował: JACEK SIKORA

Zdjęcia z przewodnika klubu "Kudrna"

EWANGELICY W ANGLII I POLSCE

Wydarzenia i wnioski

"Twierdzę, że w środowiskach ewangelickich Polacy z Zaolzia wykazują wielką żywotność. Spójrzmy choćby na liczne wydawnictwa, działalność Towarzystwa Ewangelicznego, charytatywną działalność Diakonii Śląskiej czy pogłębianie pobożności przez społeczeństwo chrześcijańskie. W porównaniu z innymi środowiskami polonijnymi, w tym wywodzącymi się z emigracji, możemy dziękować Bogu za to, co tu mamy"- powiedział "GL" **ksiądz senior Bogusław Kokotek** po powrocie z odwiedzin Luterańskiego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego na Obczyźnie w Anglii oraz ze Światowego Zjazdu Ewangelików Polaków w Polsce.

Wizyta w Wielkiej Brytanii związana była z obchodami 50-lecia istnienia Luterańskiego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego na Obczyźnie w High Wycombe (okręg Cambridge). Rocznica zbiegła się z życiowym jubileuszem 90-lecia urodzin jego założyciela, księdza seniora Eryka Ciemały. Wraz ze zborem londyńskim Kościół ten skupia grono Polaków, których wojenna zawierucha rzuciła na obczyznę, a którzy ostrzeżeni przed powrotem, zdecydowali się na emigrację.

"To, co najwięcej doskwiera tamtejszym wiernym, to poczucie obcości. Tęsknota za Polską i Zaolziem. Ostatnią nitką łączącą ich z Macierzą jest polski język. Kultywowany w domach prywatnych, jak i w liturgii. Księża odprawiają nabożeństwa po polsku, po polsko-angielsku, ale i po angielsku. To dlatego, że powszechne jest tam zjawisko zasymilowania się drugiego pokolenia. Natomiast generacja wnuków niejako wraca do języka dziadków. Na pewno to wpływ ożywionych kontaktów tak z Polską, jak i Zaolziem. Bowiem Zaolziaków ewangelików jest w Anglii większość. Swoje poczynania koordynują w Kole Ślązaków Cieszyńskich w Wielkiej Brytanii, na którego czele stoi Alfred Palmi (rodak z Rychwałdu).

Na obchodach rocznicowych Luterańskiego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego na Obczyźnie byli obecni także Adam Gaś, przedstawiciel Zrzeszenia Polaków Ewangelików w Wielkiej Brytanii, rewerend Arnold Rakow, przedstawiciel Kościoła Anglikańskiego oraz gość szczególny - Jan Wypart, ksiądz polskiego Kościoła Rzymskokatolickiego. Z księdzem pastorem Alfredem Bietą, inicjatorem i organizatorem obchodów, wszyscy dyskutowaliśmy o konieczności współpracy Kościołów, które reprezentujemy. Na przekór wszystkim podziałom, do jakich doszło w zborach zaolziańskich (i o których wieść niesie po świecie...), jesteśmy dla siebie najbliższymi braćmi. Właśnie podział wykazał naszą siłę, uaktywnił wszystkich tych, którzy do tej pory nie angażowali się we wspólną sprawę.

Wracając do języka ojczystego. Polacy w Anglii jakby przeoczyli moment asymilacji. Teraz próbują ratować sytuację, zwracając się z prośbą do ks. biskupa Jana Szarka z Polskiego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Warszawie o użyczenie polskich duszpasterzy, doskonale władających językiem angielskim. Tylko w ten sposób mogą utrzymać w jednym kręgu - polskiej myśli ewangelickiej, całe swoje grono. Otuchy poszukują i u nas - za to zaufanie jesteśmy wdzięczni tak Radzie Parafialnej w High Wycombe, jak i ks. mgr. Alfredowi Biecie".

Inny charakter miało spotkanie warszawskie. Na Światowy Zjazd Ewangelików Polajów przyjechali przedstawiciele wspólnot z Anglii, Włoch, Niemiec, Litwy, Szwecji i, jak to określiano w prasie warszawskiej - "czeskiego Zaolzia".

"Obrady toczyły się w sali senackiej Zgromadzenia Narodowego RP i dotyczyły możliwości integracji oraz wzajemnego niesienia sobie pomocy. Były też ewangelickie nabożeństwa, w tym jedno w senackiej katolickiej kaplicy. Te i inne wydarzenia tego Zjazdu dają odczuć, że zmienia się optyka widzenia wierzących w Polsce. Dostrzegać się zaczyna, że choć przytłaczającą większość Polaków stanowią katolicy, to jednak istnieją inne wyznania. Mówiliśmy tam o znaczeniu czystej mowy ojczystej w duszpasterstwie. Zwłaszcza w konfrontacji z nachalną amerykanizacją języka i kultury. Żadne słowo narzucone przez kogokolwiek i w jakikolwiek sposób nie jest w stanie tak żywo, tak blisko dotrzeć do ludzi, jak słowo wypowiadane w języku ojczystym. To prawdziwa mowa serca.

Uczestnicy Zjazdu zgodzili się co do konieczności zbierania wszelkiej dokumentacji, pamiętników, archiwalii, świadczących o historii Kościoła Ewangelickiego, proszę Szanownych Czytelników o kontaktowanie się w tej sprawie z Towarzystwem Ewangelicznym, oraz w tym aspekcie, o reaktywowaniu przedwojennego Towarzystwa Badań Dziejów Reformacji w Polsce. Kontynuowaniu jego dorobku wskazującego na wkład ewangelików w kulturę Polski.

Dyskusja dotyczyła także zmieniającego się ostatnio wyraźnie, a rozpoczętego na II Soborze Watykańskim, stosunku Kościoła Rzymskokatolickiego do wyznawców innych religii. Widać wyraźnie, aczkolwiek jeszcze niewielkie, postępy ekumenizmu. Teraz należy stworzyć trwałe podstawy nowego modelu współżycia międzywyznaniowego w Polsce, nie obciążonego schedą ruchów reformacji i kontrreformacji.

▲ *Ks. senior Bogusław Kokotek wśród Zaolziaków z Koła Ślązaków Cieszyńskich w Wielkiej Brytanii podczas obchodów 50-lecia Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego na Obczyźnie w High Wycombe. Od lewej stoją J. Trombik, F. Przeczek, K. Bielan, B. Kokotek, A. Kulig i A. Palmi.*

notowała:
M. RADŁOWSKA-OBRUSNIK

GŁOSIK GŁOSIK GŁOSIK GŁOSIK

● UWAGA! ● NOWY KONKURS RYSUNKOWY! ● UWAGA! ●

LEGO ZA LOGO!

Przyjaciel Głosika i Ludmiły, Gapcio, skreślił mający swoją siedzibę w redakcji "Naszej Gazetki", plaga. Co to jest LEGO, tego chyba nikomu tłumaczyć nie musę, no bo wszyscy znają, a liczni również mają te klocki, które zrobiły światową karierę.

Ale czy wszyscy wiedzą, co to jest LOGO? Jeśli nie, to zaraz się dowiecie: LOGO to jest znak firmowy, jakiś symbol, który reklamuje imprezę, organizację, firmę czy produkt tej firmy. Jeśli na przykład zobaczycie takie oto logo:

to od razu wiadomo, że chodzi o wyroby cukiernicze firm FIGARO, ORION czy SFINX. Wybrałem same słodkie przykłady, ale są i inne - np. znaki na samochodach, typowe dla wozów tej właśnie a nie innej firmy. Czy wszystko jasne? Myślę, że tak.

A teraz Wy sami możecie przystąpić do dzieła i zostać autorami takiego znaku. Co ma reklamować? Otóż ma reklamować:

5. Festiwal Piosenki Dziecięcej 1997

Taki właśnie tekst, czy też w skrótowej wersji:

5. FPD 1997

powinien się na tym znaku znaleźć. A oprócz niego - co kto woli: nutki, pięciolinie, ptaszki, kwiatki, dzieci... - to już od Was samych będzie zależało. Technika wykonania i format - dowolne.

Swoje rysunki wyślijcie w terminie do 30 listopada br. pod adresem:

ZG PZKO
ul. Stříbrnická 28
737 01 Český Těšín

z dopiskiem na kopercie:

LOGO 5. FPD.

Komisja konkursowa oceni nadesłane projekty i zwycięzki poleci do realizacji. Główną nagrodą będą klocki LEGO, według decyzji komisji zostaną przyznane także dalsze nagrody. Wszystkie projekty wystawione będą podczas eliminacji i koncertu finałowego.

A więc: Młodzi rysownicy na start! Powodzenia życzy

GAPCIO

Pozdrowienia z gór

Głosik i jego koledzy serdecznie dziękują za "64 serdecznych pozdrowień od 128 roześmianych oczu uczniów klas II, III, IV, V PSP Karwina-Nowe Miasto", jakie nadeszły z w Wrbna pod Pradziadem. Oprócz widokówki otrzymaliśmy także list: *"Kochany Głosiku i Ludmiłko! Byliśmy z naszą szkołą w zielonej szkole. Były tam z nami dzieci z Błędowic. Oprócz nauki mieliśmy kilka wycieczek. Zwiedziliśmy szklarnię, fabrykę sznurowadeł, zamek, jaskinie i uzdrowisko. Bardzo nam się tam podobało".* Podpisany - Adaś Vitoš, kl. 4, PSP Karwina-Nowe Miasto.

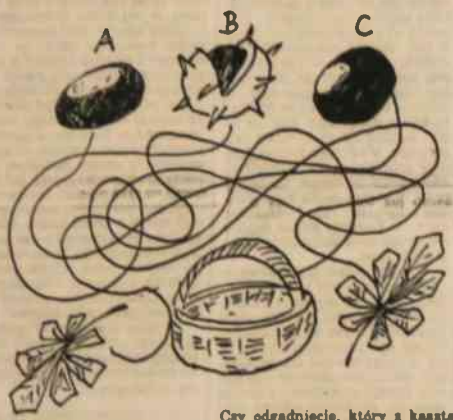

▲ **Kasztany**

Czy odgadniecie, który z kasztanów na rysunku trafi do koszyka, a który przesimuje pod listkiem?

Drogi

Dzisiejsza łamigłówka jest w opisie bardzo prosta:

Przypatrz się obrazkowi i powiedz, ile dróg prowadzi z punktu A do punktu Z? Drogi są zawsze jednokierunkowe, idziemy tylko w kierunku zaznaczonym strzałką.

Obok, jak zwykle, rozwiązanie łamigłówki z poprzedniego nru Głosika. Chyba nie wymaga komentarza.

VI+IV=X
V+IV=IX

I jeszcze rozwiązanie zadania dla najmłodszych:

Janka znalazła grzybek A, Adaś grzyb B, zaś Michał oczywiście grzyb C. Trujący w tym towarzystwie był muchomor aromotnikowy (C).

RUBRYKĘ PRZYGOTOWALI: IRENA STONAWSKA, BOGUSŁAW KRZYŻANIEK, WŁADYSŁAW OWCZARZY

JUBILEUSZ TEATRU LALEK "BAJKA"

10 000 spektakli! To trzeba uczcić!

Do naszej szkoły trzy razy w roku przyjeżdża Teatr Lalek BAJKA. Tym razem przyjechał zaraz po wakacjach, więc byliśmy mile zaskoczeni, a przedstawienie było o królewnie Jagódce, która miała wielu leśnych przyjaciół, ale nie znała ludzi. Pewnego razu spotkała żołnierza, który zabrał ją pomiędzy ludzi. Tam spotkała królewicza o bardzo złym sercu. Czy królewnie uda się go wyleczyć? Zobaczycie sami, gdy BAJKA przyjedzie do Was. My w trakcie przedstawienia zauważyliśmy nowego aktora. Ma na imię Marek i jest bardzo sympatyczny. Po przedstawieniu zaś dowiedzieliśmy się, że właśnie u nas odegrano dziesięciotysięczne przedstawienie! Uważamy to za zaszczyt, że właśnie nasza szkoła mogła obejrzeć jubileuszowy spektakl, dziękujemy aktorom BAJKI za dotychczasowe przedstawienia i życzymy im dalszych sukcesów, tak aby z powodzeniem dobrnęli do 20 000!

Dorota Przywara i Zuzanna Glac, uczennice PSP w Cieślicku

GŁOSIK I LUDMIŁA GŁOSIK I LUDMIŁA

Lecą liście... Chodź, Ludmiło, zrobimy sobie jesień także w redakcji!

Myślisz, Głosiku, że pani redaktor spodoba się taka zabawa?

NASZ ADRES: Redakcja "Głosu Ludu", P.O. Box 29, Novinářská 3, 709 29 OSTRAVA 1.
UWAGA: Pisząc do nas nie zapomnij podać swego adresu i napisać, ile masz lat!

JUBILEUSZOWY KONKURS SIENKIEWICZOWSKI

z okazji 150. rocznicy urodzin i 80. rocznicy zgonu jednego z największych synów narodu polskiego HENRYKA SIENKIEWICZA

(Część druga)

Dzisiaj przynosimy pierwszy zestaw pytań II części 5-odcinkowego konkursu, który potrwa do 30 listopada br. Dla 10 najlepszych w konkursie przewidziano wartościowe nagrody książkowe, natomiast uczestnicy I i II części konkursu mogą ubiegać się dodatkowo o jedną z sześciu nagród rzeczowych.

Za każdą prawidłową odpowiedź otrzymuje uczestnik konkursu 1 punkt, za brak odpowiedzi - 0 pkt., za błędną traci 1 pkt. Przy równości punktów o kolejności w punktacji końcowej decyduje los.

Odpowiedzi opatrzone kuponem konkursowym (zostanie zamieszczony również w najbliższym wtorkowym numerze gazety po opublikowaniu pytań) i z dopiskiem "Konkurs" na kopercie należy przesyłać pod adresem: Redakcja "Głos Ludu", P.O. Box 29, ul. Novinářská 3, 709 29 Ostrava 1 do 14 dni po zamieszczeniu każdego zestawu pytań. Decyduje data stempla pocztowego.

TU ODCIĄĆ

1. W którym wieku toczyły się wydarzenia opisywane przez Henryka Sienkiewicza w powieściach składających się na "Trylogię"?

Odp.: .....

2. Jakie główne wydarzenia historyczne opisuje pisarz w "Trylogii"?

Odp.: .....

3. Dlaczego podjął jako temat najtragiczniejsze dzieje narodu polskiego?

Odp.: .....

4. W którym dzienniku i w którym roku zaczął Sienkiewicz drukować "Trylogię"?

Odp.: .....

5. Kto stał na czele buntu Kozaków łączących się z Tatarami przeciwko Rzeczypospolitej i jakiego używał herbu?

Odp.: .....

6. Jak nazywają się serdeczni przyjaciele, bohaterowie powieści "Ogniem i mieczem" i kto był ich głównym dowódcą?

Odp.: .....

7. Jakim głównym wątkiem miłosnym jest przeplatana wojenna treść powieści "Ogniem i mieczem", kto pałał żądzą zemsty z powodu tej miłości?

Odp.: .....

8. Jak nazywał się wódz oblężonych wojsk polskich w Zbarażu i kogo słał do króla z prośbą o pomoc?

Odp.: .....

9. W której bitwie Kozacy, opuszczeni przez chana, doznali druzgocącej klęski?

Odp.: .....

10. Które z powieści "Trylogii" przeniesiono na ekran filmowy i kto był reżyserem ich adaptacji filmowych?

Odp.: .....

Imię i nazwisko: .....

Adres: .....

Data urodzenia: .....

HENRYK SIENKIEWICZ (5 V 1846 - 15 XI 1916)

KUPON KONKURSOWY

● TRYBUNA NASZYCH LEKARZY-SPECJALISTÓW (25)

Uwaga na kaszel!

Dzięki testamentowi dr. Sikory, który przekazał obiekt młyna łącznie z otaczającymi go polami organizacji humanitarnej, w Jabłonkowie został urządzony zakład leczniczy z 38 łóżkami. W roku 1925 opiekę nad lecznicą objęło stowarzyszenie społeczne "Slezská humanita" w Orłowej, które z biegiem lat w jej sąsiedztwie wybudowało nowoczesne sanatorium płucne. W roku 1935, kiedy zostało ono oddane do użytku, dysponowało 282 łóżkami. W tym czasie też założony został park sanatoryjny i arboretum, w którym rośnie dziś ponad 350 drzew pochodzących z Europy, Azji i Ameryki. Te historyczne dane pochodzą z folderu reklamowego "Sanatorium Jabłonków".

O przedstawienie stanu aktualnego tej popularnej na całą republikę lecznicy poprosiłem jej panią dyrektor, MUDr Sultane Gawlikową, która jest jednocześnie ordynatorem jednego z jej czterech oddziałów.

- Poza oddziałem chorób płucnych, którym kieruję a który może jednorazowo przyjąć 130 chorych na przewlekłe zapalenie oskrzeli, astmę, pylicę płuc, raka płuc i gruźlicę płuc, Sanatorium nasze posiada oddział z 20 łóżkami dla dzieci chorych na gruźlicę (obecnie przebywa w nim 11 dzieci) oraz 46-łóżkowy oddział, tzw. LDN, na który kierowani są obłożnie chorzy z przewlekłymi chorobami z całego powiatu frydecko-mateckiego. Niezależnie od tych oddziałów łóżkowych ważną rolę u nas odgrywa oddział ambulatoryjny, którym kieruje pani dr Halina Dorda. Leczą się tam osoby ze schorzeniami narządów ruchu, w tym kręgosłupa, ludzie dorośli cierpiący na choroby płucne, a także niedomagające na płuca (np. z zapaleniem oskrzeli) dzieci.

Pani ordynator, niepokojące są informacje prasowe, mówiące o powracającej gruźlicy płuc, która rzekomo atakuje coraz szerszym frontem mieszkańców republiki. Do jakiego stopnia przejawia się to w pani Sanatorium?

- Na pewno jest trochę więcej zachorowań na gruźlicę. Widać to i na naszym oddziale. Ale dokładnymi danymi statystycznymi nie dysponuję. Jak mówię, na dzień dzisiejszy liczba zachorowań na tę chorobę nieznacznie wzrosła w porównaniu do okresu przedrewolucyjnego, ale z kolei zmalała, jeśli ją porównać do stanu z roku 1993, kiedy to zanotowaliśmy najwięcej takich przypadków chorobowych. Wie pan, problem nie w tym, że gruźlica wróciła. Problem tkwi całkiem gdzie indziej. Mianowicie, że ta choroba jest późno rozpoznawana i u nas zjawiają się ludzie w ciężkim stanie, kiedy zazwyczaj oba płuca są już zajęte. Przed rokiem 1989 takie wypadki należały do rzadkości, gdyż ówczesna populacja była pod stałą kontrolą i poszczególne przypadki chorobowe były z reguły niezwłocznie wychwytywane.

Jakie grupy społeczne, zawodowe, wiekowe są obecnie najczęściej atakowane przez zarazki TBC?

- Gruźlica atakuje ludzi z różnych grup socjalnych i wiekowych. Częściej jednak osoby starsze, które dotknięte są innymi chorobami, jak np. cukrzyca, zaburzenia żołądka itd. Do tego dochodzą osobnicy z tzw. marginesu społecznego: alkoholicy, bezrobotni, bezdomni. Teraz np. leczy się u mnie pani, której płuca przedziurawione są jak ementaler.

Trudno uwierzyć, że w dzisiejszych czasach można się doprowadzić do takiego stanu.

- Ci ludzie po prostu zbyt późno zgłaszają się do lekarza. Nie przywiązują uwagi do tego, że trochę kaszlą, że czują się osłabieni. Niejeden tłumaczy to sobie w ten sposób: palę, więc kaszlę. I popełnia błąd. Sam powinien się zgłosić do lekarza.

Ludzie się jeszcze nie przyzwyczaili do tego, że ich zdrowie to ich wyłączna sprawa. Że to oni sami muszą dbać o swoje zdrowie. Już nie jest tak, jak kiedyś bywało, że wysyłało się do nich zaproszenia na okresowe prześwietlenie płuc. Te czasy minęły. Poza tym z otwarciem granic, ze wzrostem migracji ludności choroby łatwiej się przenoszą. W tym również gruźlica.

Już wspomniała pani o objawach gruźlicy. Proszę rozwinąć ten temat.

- Gruźlica jest chorobą, której objawy są bardzo niewyraźne. Nie zmuszają pacjenta do pójścia do lekarza. Przede wszystkim trzeba zwracać uwagę na kaszel. Kaszel, który - pomimo że leczony - utrzymuje się przez dłuższy czas, np. trzy tygodnie, jest sygnałem, że coś nie tak. Chory taki powinien zgłosić się do specjalisty. W każdym razie trzeba zrobić rentgen płuc, żeby wykluczyć lub potwierdzić początki gruźlicy. Lub też innej choroby. Bo kaszel może sygnalizować również raka płuc. To tak samo niezwykle istotne, ponieważ jeśli raka płuc nie wykryje się w stadium początkowym, szanse jego wyleczenia mogą okazać się znikome. Płuca nie są unerwione. I może nawet dojść do rozpadu tkanki płucnej, a człowiek tego nie odczuwa. Dopiero jak ten proces zacznie się rozszerzać do opłucnej lub do innych partii tkanki unerwionej, zaczynają się bóle. Dlatego spotyka się ludzi z wytrawionymi przez gruźlicę dziurami w płucach, którzy nie odczuwają żadnych bólów. Może jednak występować u nich krwotok podczas kaszlu. Jeżeli plwocina jest zabarwiona krwią, to już mamy do czynienia z bardzo ważnym objawem chorobowym. A może on wskazywać tak na gruźlicę, jak też na raka płuc.

Czy to wszystko, jeżeli chodzi o objawy gruźlicy?

- Dodam tylko, że chory na gruźlicę traci na wadze, gdyż występuje u niego brak łaknienia. Miewa też nocne poty, choć nie jest to regułą.

A coś takiego, jak brak tchu, duszności...

- Brak tchu przy gruźlicy nie występuje. To musiałaby już być bardzo duża część płuc zajęta przez chorobę, aby wystąpiły duszności np. podczas spaceru. Najważniejsze objawy to osłabienie organizmu, kaszel, brak łaknienia, ubytek na wadze...

▲ *Zasady higieny są tutaj rygorystycznie przestrzegane. W tym basenie za kilka godzin ćwiczyć będzie kolejna grupa pensjonariuszy lecznicy.*

Pani doktor, jak się leczy gruźlicę?

- Najważniejsze są pierwsze dwa miesiące leczenia. Chorzy dostają w odpowiednich dawkach cztery rodzaje leków i muszą je regularnie zażywać. Jednocześnie pacjenci są badani na uboczne działanie tych preparatów, bo - jak wiadomo - lek oprócz tego, że leczy, ma też działanie uboczne. U niektórych pacjentów skutki tego działania ubocznego mogą występować w większym stopniu, u niektórych w mniejszym. Jest to uzależnione od innych dolegliwości. W związku z tym należy bardzo ostrożnie prowadzić kurację i sumiennie kontrolować jej przebieg. Jeżeli nie wystąpią żadne powikłania, po 56 dniach zażywania tych leków przechodzimy na leczenie już tylko dwoma rodzajami leków. I pacjentów wypisujemy ze szpitala, oddając ich pod opiekę specjalistów od chorób płucnych w ich miejscu zamieszkania. Takie leczenie może trwać nawet rok czasu. W najlepszych wypadkach pół roku lub osiem miesięcy. Bo chociaż pacjent czuje się już zupełnie zdrowy, leki powinien brać nadal.

Skoro już wspomnieliśmy o raku płuc, proszę powiedzieć, w jaki sposób można tę chorobę wyleczyć?

- Raka płuc można całkowicie wyleczyć właściwie tylko operacyjnie. Jeżeli jednak znane są przeciwwskazania, nie pozwalające na zabieg operacyjny (np. duży stopień zaawansowania choroby), alternatywą jest radio- i chemoterapia. Są one skuteczne, ale niestety już nie w stu procentach. Wynika to stąd, że choroba jest już bardzo rozwinięta. Mamy dobrą współpracę z klinikami chirurgicznymi w Ostrawie i Ołomuńcu, dokąd odsyłamy naszych pacjentów na operacje, a także ze szpitalem onkologicznym w Paskowie, gdzie leczą się osoby, u których na operację jest już za późno lub same na nią nie wyraziły zgody. Z przykrością to stwierdzam, ale trafiają się ludzie, których nie sposób przekonać, że operacja może być dla nich dobrodziejstwem.

Rozumiem, że później wszyscy oni wracają do Sanatorium na rekonwalescencję.

- Pacjenci "onkologiczni" pozostają pod opieką onkologów. Do nas wracają osoby po przebytych operacjach płuc. Mamy dla nich specjalny program rehabilitacyjny, prowadzący do "rozciągnięcia" płuca, które po wycięciu zastakowanego przez chorobę fragmentu uległo zmniejszeniu. Polega on na stosowaniu specjalnej gimnastyki oddechowej.

Teraz wypadałoby zapytać o przyczynę raka płuc.

- Odpowiem apelem. Chciałabym mianowicie zaapelować do ludzi, aby nie palili. Bo naprawdę zostało jednoznacznie udowodnione, że palenie tytoniu jest przyczyną powstania raka płuc.

Już słyszę palaczy, jak przytaczają przykłady znajomych, którzy nie palili, a i tak zachorowali na raka płuc.

- Owszem, zdarzają się takie wypadki. Ale tu chodzi o inną, z reguły łagodniejszą, formę raka. Poza tym wypadki te są niezwykle rzadkie. Z grubsza można powiedzieć, że na sto osób, które zachorowały na raka, dziewięćdziesiąt to palacze tytoniu... Potwierdza to tezę moje spostrzeżenie z Grecji, gdzie ostatnio spędzałam urlop. W kraju tym, gdzie prawie nie ma ciężkiego przemysłu, który mógłby zatruwać naturalne środowisko człowieka, raptownie rośnie zachorowalność na raka płuc. Wytłumaczenie tego zjawiska jest proste: nałóg palenia papierosów stał się tam w ostatnich latach przysłowiową plagą!

Rozmawiał:
KAZIMIERZ SANTARIUS

Fot. Autor

DO NORWESKIEGO KOMITETU WPŁYNĘŁO 120 KANDYDATUR

Laureat już wybrany

Norweski Komitet Pokojowej Nagrody Nobla na swoim posiedzeniu podjął już decyzję w sprawie laureata tegorocznej nagrody, ale cały świat będzie musiał poczekać do 11 bm. na poznanie werdyktu pięciu jurorów, ponieważ zgodnie z bezwzględnie przestrzeganą zasadą żadna informacja z posiedzenia komitetu nie przedostała się na zewnątrz. Zapytany przez dociekliwych dziennikarzy, czy dokonanie wyboru w tym roku było szczególnie trudne, przewodniczący gremium, Francis Sejersted, odpowiedział ostrożnie: "Nie możemy powiedzieć, że w tym roku było trudniej niż w poprzednich". Przyznał wszakże, iż naciski wywierane na komitet były silne.

Sekretarz komitetu, Geir Lundested, przed tygodniem ujawnił jedynie, że wpłynęło 120 kandydatur, w tym 29 organizacji jak Armia Zbawienia i Lekarze bez Granic. Według prasy norweskiej faworytem do pokojowego Nobla jest amerykański dyplomata Richard Holbrooke, mediator w konflikcie bośniackim. Holbrooke mógłby podzielić nagrodę z prezydentem Billem Clintonem za wspólne doprowadzenie w grudniu do układu pokojowego w Dayton między antagonistycznymi stronami w Bośni.

Wśród pretendentów do pokojowej nagrody Nobla wymienia się też byłego prezydenta USA Jimmy Cartera, więzioną w Turcji kurdyjską parlamentarzystkę Leylę Zanę, uwięzionego izraelskiego technika atomowego Mordechaja Vanunu, dysydenta chińskiego Wei Jingshenga i rosyjskiego obrońcę praw człowieka Siergieja Kowalowa oraz dwóch katolickich biskupów, Samuela Ruiza z Meksyku i Carlosa Felipe Ximenesa z Timoru Wschodniego podległego Indonezji.

Laureat pokojowej nagrody Nobla otrzyma w tym roku podczas uroczystości 10 grudnia czek na 7,4 mln norweskich koron, co stanowi równowartość 1,12 mln dolarów.

POLONIKA W KWARTALNIKU OPAWSKIM

To może zainteresować

Drugi tegoroczny numer kwartalnika Instytutu Śląskiego SZM w Opawie "Slezský sborník" zawiera sporo materiałów dotyczących Polaków żyjących w Republice Czeskiej.

Na pewno zainteresować może obszerniejsze opracowanie Šárki Hernowej pt. "Vývojové tendence demografické skladby polské menšiny v České republice w letech 1950-1991". Dogłębna analiza tego materiału może wnieść pewne poprawki do naszego subiektywnego obrazu o nas samych, gdyż wyraża on stan faktyczny naszej struktury narodowej z punktu widzenia demograficznego.

Praca ta wyraźnie pokazuje to, co sami na ogół wiemy, a mianowicie że nasza liczebność nieuchronnie maleje. O ile w roku 1950 było nas 70816, to w roku 1991 już tylko 59383, tzn. nasza liczebność zmniejszyła się o 11433, przy czym najwięcej ubyło nas po roku 1980 - chociaż tam statystykę spisową kształtował fakt wprowadzenia narodowości morawskiej i śląskiej.

Autorka na podstawie statystyk i ankiet stwierdza m. in., że zmniejszająca się liczebność naszej populacji wynika z procesu starzenia się ludzi, mniejszej liczby urodzeń oraz asymilacji poprzez zawieranie małżeństw mieszanych.

Przyszłość populacji danego etnikum jest zagwarantowana wtedy, gdy jego członkowie zawierają małżeństwa między sobą w 100-85 proc., a tego wskaźnika od roku 1931 nigdy nie osiągnęliśmy. W latach 1931-33 wynosił on 78,3 proc., w 1951-53 - 45,4 proc., w latach 1970-73 tylko 22,9 proc., natomiast w latach 1986-91 - 23,2 proc.

Jak zauważa autorka tej pracy, pełną reprodukcyjność mniejszości narodowej gwarantują czysto polskie rodziny, a takich obecnie jest u nas około 7 tys. Jednak w tych czysto polskich rodzinach zmniejszyła się liczba narodzonych dzieci z 4169 w latach 1947-1950 do 1121 w latach 1986-90, wzrosła jednak liczba urodzonych dzieci w małżeństwach mieszanych. I pomimo że polskie kobiety u nas rodzą statystycznie więcej dzieci niż czeskie, to jednak jest nas coraz mniej - ale to już efekt przede wszystkim asymilacji i innych jeszcze czynników.

Ciekawiej przedstawia się obraz naszego wykształcenia. Nasza grupa narodowa jako całość w ramach republiki wykazuje mniejszy stopień wykształcenia, natomiast jeżeli wziąć pod uwagę wykształcenie obywateli zamieszkujących powiaty frydecko-mistecki i karwiński - nasza grupa narodowa ma 32,8 proc. absolwentów szkół średnich i wyższych, pozostała ludność - 26 procent.

Jeśli chodzi o religię Polaków żyjących w Republice Czeskiej (brak danych statystycznych tylko z naszego regionu), to 11,5 proc. jest bez wyznania, 57 proc. jest wyznania rzymskokatolickiego, 15,8 proc. ewangelickiego wyznania augsburskiego.

Inny materiał - "O interetnických vztazích v národnostně smíšených oblastech ČR - především na Těšínsku" Gabrieli Sokolowej dowodzi między innymi, że my, Polacy (ale także mniejszości słowacka i niemiecka w RC) jesteśmy bardziej tolerancyjni.

Z materiału Olgi Šrajerowej "Národnostné školstvo na Těšínsku (z výsledkov sociologického výskumu v roku 1994") wynika natomiast, że w okresie od roku 1961 do roku 1991 liczba polskich dzieci w naszych szkołach zmalała z 21 proc. do 10,3 proc.

KAZIMIERZ JAWORSKI

PLOTKI

Nadal kocha męża...

Whitney Houston odnosi wciąż olbrzymie sukcesy jako piosenkarka, obsypywana jest rozlicznymi nagrodami. Została "odkryta" mając zaledwie 17 lat, śpiewała wówczas muzykę "gospel" w kościołach. Gorzej układa się jej życie prywatne. Marzyła zawsze o szczęśliwym życiu rodzinnym, mężczyźnie, który byłby jej oddany bez reszty. Tymczasem **Bobby Brown**, którego żoną jest Whitney od niespełna trzech lat - to zaprzeczenie takiego ideału. Jest i był zawsze niewierny. Ma już troje dzieci z dwiema różnymi kobietami, a po ślubie z piosenkarką nie zamierzał się zmienić. Uwielbia młode aktoreczki i koleżanki z dawnych czasów, libacje.

Whitney dość długo znosiła z cierpliwością zdrady i swawolny tryb życia swego Bobby'ego, choć wciąż ostrzegała go, że dłużej tolerować tego nie będzie. Ostrzeżenia były bezskuteczne.

Ostatnio jednak Whitney zdecydowała się na ... uderzenie męża po kieszeni. Bobby od lat tonie w długach. Gwiazda przychodziła mu zawsze z pomocą. Jeszcze niedawno pożyczyła mu 2 mln dolarów. Teraz jednak powiedziała stanowczo: dość! Bobby będzie więc musiał sprzedać swój nabyty w 1990 r. piękny, podobny do pałacyku dom - w którym piosenkarka zresztą nigdy nie mieszkała. Whitney wciąż kocha męża. Wierzy, że terapia, którą zastosowała sprawi, że Bobby wreszcie się zmieni... **(k)**

PRZED ZWIERCIADŁEM

Dwa w jednym

Kilka kosmetyków, które łączą w sobie dwie funkcje, poznaliśmy już na własnej skórze, stosując np. szampon Wash and Go połączony z odżywką oraz łagodne mydło Dove z kremem nawilżającym. Produkty pielęgnacyjne o podwójnym działaniu, tzw. dwa w jednym, stały się ostatnio na Zachodzie hitem w kosmetyce. Jest ich sporo i na pewno będą się pojawiać na naszym rynku. Oto niektóre z nich.

Żel pod natrysk połączony z balsamem do ciała dokładnie myje, a jednocześnie pielęgnuje i nawilża skórę.

Płyn pod natrysk i peeling nie tylko myje, ale w dodatku usuwa martwe komórki naskórka, nadając skórze idealną gładkość.

Żel pod natrysk i tonik chłodzi, odświeża, zapewnia właściwe pH.

Mleczko z tonikiem usuwa makijaż, oczyszcza, odświeża, osobne stosowanie toniku jest niepotrzebne.

Mleczko do zmywania twarzy i oczu sprawia, że jednym ruchem oczyszcza się skórę i usuwa makijaż z powiek.

Szampon z płukanką i odżywką należy do jeszcze nowszej generacji - trzy w jednym. Myje, pielęgnuje i nadaje puszystość.

Choć kosmetyki dwa w jednym są bardzo wygodne (np. w podróży) i praktyczne, to jednak intensywność ich działania jest mniejsza niż wtedy, gdyby każdego z nich używano osobno. Dermatolodzy twierdzą też, że przy codziennym stosowaniu, np. balsamów pod natrysk zawierających kremy, skóra przyzwyczaja się do stałego dostarczania pewnych substancji i wówczas może ulec osłabieniu tworzenie własnego kwaśnego płaszcza. Także dla włosów nie jest korzystnie stale stosowanie środków pielęgnacyjnych. Przy codziennym używaniu szamponu z odżywką na włosach gromadzi się zbyt wiele środków pielęgnujących. Mamy wówczas do czynienia z objawem przepielęgnowania. Włosy stają się ciężkie, zmęczone. Wniosek: produkty dwa w jednym powinno się stosować na zmianę z tradycyjnymi. **(EWA)**

SKÓRA SUCHA NIE LUBI GORĄCEJ WODY

W wannie czy pod prysznicem?

Na to pytanie większość kosmetologów odpowiada szybko i zdecydowanie: pod prysznicem! I to nie dłużej niż 5 minut. Dłuższe działanie wody i mydła (zwłaszcza alkalicznego) niszczy nie tylko ochronny płaszcz tłuszczowy skóry, ale likwiduje jej kwaśny odczyn, dzięki któremu ginie większość chorobotwórczych drobnoustrojów, z którymi stykamy się w ciągu dnia.

O ile ciało ciało trzeba umyć przy użyciu mydła lub żelu, zwłaszcza w regionach o dużym zapyleniu, to twarzy wystarczyć powinna zwykła woda, najlepiej zimna. Nasze babki uważały ją za najznakomitszy kosmetyk i miały rację. Oczywiście mowa tu o wodzie nie zanieczyszczonej - źródlanej lub mineralnej.

Panie lubiące mocny makijaż powinny przed myciem przetrzeć twarz tonikiem, najlepiej bezalkoholowym, który nie przesusza skóry. Można też użyć do mycia specjalnego żelu do twarzy, który także nie wysusza skóry i nie niszczy jej kwaśnego odczynu.

Musimy pamiętać, że skóra sucha nie lubi gorącej wody. Im wyższa temperatura kąpieli, tym większy ubytek łoju, czyli naszego naturalnego płaszcza ochronnego, najlepszego z kosmetyków. Ubytek łoju należy zaraz po myciu uzupełnić odpowiednim kremem, zwłaszcza jeśli skóra ma skłonności do łuszczenia się, a po kąpieli odczuwamy jej wzmożone napięcie.

Przy cerze suchej należy stosować kremy tłuste, przy normalnej półtłuste lub nawilżające. Te ostatnie wyłącznie przy temperaturach dodatnich. Krem stosowany na twarz nie należy smarować, a jedynie lekko wklepywać w kierunku od skroni i uszu ku nosowi. Smarowanie, a nawet wklepywanie w kierunku odwrotnym powoduje rozciąganie skóry. **(ng)**

Kolumnę przygotowała **WANDA KULA**

● SMACZNEGO

Zupa czosnkowa

Składniki: 2 główki czosnku, 4 kromki białego chleba, 4 jaja, 1 litr wywaru wołowego, 2 łyżki oliwy z oliwek, sól, pieprz.

Przyprawa: W płaskim rondlu rozgrzewamy oliwę i dodajemy przetarty czosnek, lekko podsmażamy, następnie bardzo delikatnie obsmażamy kromki chleba i układamy na talerzu.

Do rondla z czosnkiem wlewamy wywar, doprawiamy i ostrożnie wybijamy jaja, gotując tak jak w koszulkach. Jaja układamy na grzance, zalewamy wywarem i podajemy. **(kl)**

NASZE ŚRODOWISKO

Groźne dla zdrowia

Charakterystyczny zapach benzyny znany jest każdemu kierowcy, jednak nie wszyscy chyba zdają sobie sprawę z tego, że częste wdychanie oparów może prowadzić do zaburzeń pracy układu krążenia lub nawet do nieodwracalnych zmian układu oddechowego.

Tankując benzynę wskazane jest ustawienie pistoletu wlewowego na działanie automatyczne. Bierzmy w tym czasie kilka metrów z boku. Pozostałe osoby - szczególnie dzieci - powinny zostać w samochodzie. Przed wjazdem na stację benzynową należy zamknąć okna.

Dla zdrowia szkodliwe są właściwie wszystkie "chemiczne" zapachy. Nowe ubrania, zasłonki, dywany lub wykładzina podłogowa mają czasami nieprzyjemną woń. Wiąże się ona z różnego rodzaju związkami siarki lub formaldehydami, chemikaliami stosowanymi przy produkcji tkanin. Działają one szkodliwie na drogi oddechowe, wzrok, nerwy. Takie "pachnące" ubrania należy obowiązkowo wyprać przed pierwszym założeniem, natomiast pokoje z nowym dywanem lub wykładziną - często wietrzyć.

To samo zastrzeżenie dotyczy klejów, farb, różnych preparatów do pielęgnacji mebli lub skóry, odpleniaczy. Starajmy się unikać wdychania chloru (ostra woń kojarząca się np. z pływalnią), fenolu (zapach środków na mole, szpitala), a także siarkowodoru (odór zgniłych jajek). **(f)**

– Czy nie mógłbyś tak jak inni mężczyźni czytać gazety przy śniadaniu?

PRZYRODA LECZY: WRZOS

Roślina na bukiety zimowe

Niestety, w tym roku będziemy mogli chyba tylko pomarzyć o słonecznym wrzesnojesiennym dniu na stoku górskim, gdzie pachną wrzosy. Zbieramy zimozielone krzewinki o drobniutkich, igiełkowatych listkach i fioletoworóżowych, zebranych w grona kwiatkach na zimowe bukiety nie wiedząc niejednokrotnie, że mamy w rękach lek przeciwko bezsenności, gorączce, reumatyzmowi. **Wrzos zwyczajny** (Calluna vulgaris, vřes obecný, vres obyčajný) pomaga też w chorobach dróg moczowych, odkeża a także łagodzi skutki powiększonego gruczołu krokowego (prostata) itp.

Zbieramy kwitnące miękkie wierzchołki rośliny lub same kwiaty, suszymy uważnie w temperaturze ok. 40 st. C i przechowujemy bardzo starannie - nieodpowiednio lub dłużej przetrzymywane tracą walory lecznicze.

Uwaga! Wrzosu zwyczajnego nie wolno zamienić z podobnymi roślinami wrzosowatymi - wrzosiec (Erica, vřesovec) ma kwiaty różowe, drobne, igiełkowate, liście zebrane po 4 w nibykółkach i nie może być przedmiotem zbioru. **(St)**

KRZYŻÓWKA ZE ZŁOTĄ MYŚLĄ

POZIOMO:

A. Autor "Pigmaliona" - składnik skorupy ziemskiej - jeden z dowódców floty perskiej z czasów imperium perskiego. **B.** Sklep ze słodyczami - anioł wyższego stopnia. **C.** Płynie przez Saragossę - polski leksykograf (Samuel Bogusław, 1771-1847) - miasto w Niemczech w Zagłębiu Ruhry. **D.** Marszałek Francji (Michel, 1769 - 1815) - niewielka owadożerna jaszczurka - tytuł noweli Bolesława Prusa - prawy dopływ Missouri. **E.** Jedno z najbogatszych muzeów na świecie - podstawa, punkt oparcia. **F.** Samochód produkcji szwedzkiej - trafka na kamień. **G.** Mięczak morski i słodkowodny - imię Załopkowej. **H.** Morskie lub magiczne - treść utworu literackiego - złomek - część terytorium związkowego Indii. **I.** niemiecki malarz i grafik (Franz, 1880-1916) - rzymski mąż stanu i wódz (Juliusz) - żaglowiec handlowy. **J.** Znak interpunkcyjny - jest smaczna i zdrowa. **K.** Wezwanie - starożytna machina wojenna - egipska bogini prawdy i sprawiedliwości.

PIONOWO:

1. Od widowni oddzielona jest kurtyną - przesadna wystawność. **2.** Historyk prawa polskiego (Romuald, 1803 - 1890) - ryba na stole wigilijnym. **3.** Masa plastyczna, z której wyrabia się szkła okularowe - Bałtyk lub Adriatyk. **4.** Okrzyk furmana - Stany Zjednoczone - punkt środkowy w tarczy. **5.** Przemoc. **6.** Trwoga, uczucie silnego lęku. **8.** Zbiornik do przechowywania zboża - mężczyzna mało znany. **9.** Biblijny bratobójca - stanowisko, urząd ministra. **11.** Słowiańska Wenus - oprawa obrazu. **12.** Miejsce popisów cyrkowych - święta księga muzułmanów. **14.** Ten, kto daje płatną pracę, zarobek. **15.** Jedwabna kurtka dżokeja. **16.** Wielka środkowoafrykańska antylopa - współzałożyciel filomatów (Tomasz) - generał, bohater walk w latach 1830-1831 (Józef). **17.** Cienka lina - kwitnie tylko raz w życiu. **18.** Imię żony Chaplina - drapieżnik morski (mieczник). **19.** Idzie w parze z chwałą - nie zadrukowana stronica książki.

Wyrazy trudne: **GLOB, HUBE, KAW, MARĆ, UNNA.**

Rozwiązanie dodatkowe krzyżówki - myśl Mikołaja Reja - dadzą litery w następujących kratkach:

A-17, D-14, J-1, F-15, E-16, J-12, I-4, D-9, H-12, K-8, A-3, J-17, C-2, A-11, H-3, B-1, J-8, C-12, K-12, B-8, Q-6, G-18, B-17, D-6, I-8, C-18, D-8, K-19, D-11, E-5, J-3, B-10, H-18, J-14, C-9, H-6.

Opracował: **Józef Tadrala**

Wśród czytelników, którzy prześlą pod adresem redakcji rozwiązanie dodatkowe krzyżówki, przyznana zostanie drogą losowania nagroda książkowa. Termin nadsyłania rozwiązań upływa z dniem 17 października br.

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z NR 108 "GL" Z DNIA 7 WRZEŚNIA BR.

"Strata straciie nierówna".

Nagrodę - książkę - wylosowała **Maria Górna** z Ropicy.

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z NR. 110 "GL" Z DNIA 21 WRZEŚNIA BR.

"Kto słowom serca wierzy, ten nigdy nie zginie".

Nagrodę - książkę - wylosowała **Irena Bizoń** z Karwiny-Frysztatu.

Gratulujemy!

● kronika rodzinna

Z okazji pięknych 90. urodzin, obchodzonych 6. 10. 1996, życzymy naszej Drogiej Mamie, Teściowej, Starce i Prastarce

pani MARII HANUSOWEJ

z Karwiny Łąk jeszcze wiele zdrowia, zadowolenia, pogody ducha i radości z życia oraz wszystkiego najlepszego do setki lat – córka Zosia z mężem, wnuki Robert z Jarką, Leszek z Blanką i Halina z Mirkiem oraz prawnukowie Andrejka, Robert, Roman, Jola, Mireczek i Maruszka. O 072

Dnia 6. 10. obchodzi zacny jubileusz 80-lecia urodzin

pan TADEUSZ KOŁATEK

z Łąk, zamieszkały w Orłowej-Lutyni. Z tej okazji życzenia zdrowia, szczęścia, pomyślności i błogosławieństwa Bożego składa kochająca żona, córki Irena i Renata z mężem oraz wnuczęta Katka, Tomaszek i Jureczek. B 167

Dnia 6. 10. 1996 obchodziłby 85. urodziny

pan JÓZEF WANTUŁA

z Bystrzycy, zmarły 6. 7. 1986. O chwilę dobrych wspomnień proszą najbliżsi. B 166

"Woda płynie, kwiat usycha,
lecz wspomnienie nie zanika."

Dnia 6. 10. 1996 przypominamy sobie 15. rocznicę śmierci Drogiego Męża i Ojca

śp. JÓZEFA JAGIEŁŁY

z Karwiny. O chwilę cichych wspomnień prosza żona z rodziną. C 64/166

Składamy serdeczne podziękowanie za okazane współczucie, złożone wieńce i kwiaty oraz udział w pogrzebie

śp. WŁADYSŁAWA BUREGO

Szczególnie dziękujemy za przeprowadzenie obrzędu pogrzebowego ks. Tesarčíkowi i chórowi kościelnemu. Zasmucona rodzina. B 165

"Sługa Twój spracowany
idzie na spoczynienie".

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy krewnych i przyjaciół, że dnia 1. 10. br. odeszła od nas na wieczność w nieupełna 92. roku życia nasza Kochana Mama, Teściowa, Stareczka i Prastareczka

śp. ZUZANNA KLUSOWA

urodzona w Bocunowicach, zamieszkała w Trzyńcu-Bośnie. Pogrzeb naszej Drogiej Zmarłej odbędzie się w poniedziałek 7. 10. o godz. 14.00 w kościele ewangelickim w Nawsiu. W smutku pogrążeni najbliżsi. C 62/213

IMIENINY OBCHODZĄ: 5. 10. - APOLINARY, CZĘSTOGNIEW, DONAT, DONATA, FAUST, FIDES, FLAWIA, IGOR, JUSTYN, KONSTANCJUSZ, KONSTANS, PLACYD, ELIŠKA, VIERA; 6. 10. - ARTUR, ARTUS, BRONISŁAW, BRONISZ, BRUNON, EMIL, FRYDERYKA, ROMAN, HANUŠ, NATÁLIA; 7. 10. - AMALIA, JUSTYNA, MAREK, MARIA, ROŚCISŁAWA, STEFAN, TEKLA, JUSTYNA, ELIŠKA

● kina

KARWINA - Reflex: Cable Guy (5, 6, godz. 17.00, 20.00), Martwy mężczyzna (7, godz. 17.00, 20.00), Eke Dr Jekyll i panna Hyde (7, godz. 15.30, 19.00), **Centrum:** Twister (5, 6, 7, godz. 17.45, 20.00), Power Rangers (5, 6, godz. 15.30), Rusałka Hopsałka (5, 6, godz. 14.00), **TRZYNIEC - Kosmos:** Fenomen (5, 6, godz. 17.30), Suzanne (5, 6, godz. 20.00). Martwy mężczyzna przychodzi (7, godz. 17.30), Mina Tannenbaum (7, godz. 20.00). **HAWIERZÓW - Centrum:** Mistrz kickboxingu (5, 6, godz. 15.30), Quest (5, 6, 7, godz. 17.45, 20.00), 1 i 1/2 gliniarza (5, 6, godz. 14.00), Kosmiczna komenda (7, godz. 15.30), **Świt:** Fenomen (5, 6, godz. 17.45, 20.00), Tom i Jerry (5, 6, godz. 15.30), Likwidator (7, godz. 17.45, 20.00).

● programy MOK

MUZEUM HT I TRZYŃCA - do 30. 11. wystawa pn. "Maski meksykańskie"; otwarta od wtorku do piątku w godz. 9.00-16.00 i w soboty od 9.00 do 13.00.

DK TRISIA w Trzyńcu - do 17. 10. wystawa najstarszych fotografii miasta Trzyńca i huty. Otwarta od poniedziałku do piątku od 10.00 do 18.00, w niedziele od 13.00 do 17.00.

HAWIERZÓW-MIASTO do 16. 11. wystawa pn. "Broń Orientu" - Sala wystaw Musaion, Dělnická 14, bezbarierowe wejście. Otwarte: wtorek - piątek 9.00-17.00, sobota 9.00-13.00, niedziela 13.00-17.00.

"ŚWIAT MODELI KOLEJOWYCH" - taką nazwę nosi wystawa, którą w dniach 12. 10. - 15. 12. wraz z firmą RK Model Brno i Moravia Klubem Brno przygotowało Muzeum Ziemi Cieszyńskiej w Cz. Cieszynie. Wernisaż odbędzie się w sali wystawowej muzeum 11 bm. o godz. 17.00. Ekspozycję można będzie zwiedzać odpłatnie od wtorku do piątku w godz. 9.00-17.00, w soboty od 9.00 do 13.00 i w niedziele od 13.00 do 17.00.

● co, gdzie, kiedy

BIBLIOTEKA MIEJSKA W CZ. CIESZYNIE, filia przy ul. Havlíčka 6, zaprasza na spotkanie pn. "Henryk Jasiczek we wspomnieniach córki", poświęcone zbliżającej się 20. rocznicy śmierci poety. Impreza odbędzie się 8 bm. o godz. 17.30 w siedzibie filii.

CZ. CIESZYN-MOSTY - MK PZKO oraz Klub Kobiet zaprasza na wystawę "Owoce, jarzyny - to nasze witaminy" w dniach 12. - 13. 10 1996 w godz. 9.00 - 16.00 w Domu PZKO Mosty. Różne atrakcje, bogaty bufet domowy, loteria.

Uwaga, przedszkolanki!

Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego zaprasza serdecznie nauczycielki przedszkoli na lekcję pokazową z logopedii, która odbędzie się w dniu 10. 10. 1996 o godz. 10.50 w przedszkolu w Suchej Górnej. Lekcję poprowadzi pani mgr Daniela Zaporowska, logopeda Przychodni Pedagogiczno-Psychologicznej w Bielsku-Białej.

KOMUNIKAT DO ABSOLWENTÓW SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ W ORŁOWEJ z lat 1952 - 1956. Zjazd koleżeński odbędzie się w piątek 11 października br. od godz. 16.00 w Domu PZKO w Olbrachcicach. Zgłoszenia pisemne lub telefoniczne przyjmują od zaraz: Iwona Guńka, 735 43 Olbrachcice 73, tel. 6426036, i Henryka Żabińska, 735 34 Stonawa 769, tel. 3146. Opłata na miejscu. Dojazd pociągiem z Cz. Cieszyna do Olbrachcic godz. 15.11, z Ostrawy do Olbrachcic 15.23, minibus fy Kypus z dworca autobusowego W Karwinie 15.10 (przystanki ul. Osvobozeni, OD Trefa, Uniwersytet, szpital, dworzec kolejowy w Olbrachcicach), komunikacja miejska z Hawierzowa: autobus linii nr 2 z Szumbarku o godz. 15.20 do przystanku "Centrum" naprzeciw kościoła katolickiego. Z dworca kolejowego zapewniony przewodnik.

SUCHA GÓRNA - Zarządy MK PZKO i Macierzy Szkolnej oraz dyrekcje PSP i przedszkola zapraszają na "Tradycyjne Górnosuskie Wykopki" w sobotę 5 października o godz. 16.00 do Domu Robotniczego. W programie występy dzieci oraz ZPiT "Suszanie".

NIEBORY - MK PZKO zaprasza w niedzielę 6 bm. o godz. 16.00 do Domu PZKO na spotkanie Klubu Propozycji, temat "Życie na Białorusi" przedstawi inż. Jerzy Czap, prezes ZG PZKO.

CZ. CIESZYN-OSIEDLE - MK PZKO urządza w sobotę 19. 10. br. wycieczkę na Morawę. W programie Lednice oraz degustacja wina. Odjazd od teatru o godz. 7.00. Koszty 200 koron. Zgłoszenia przyjmuje do 14. 10. pan Franek Fa Spectra, ul. Śląska 7.

KARWINA - Uwaga członkowie Rady Obwodowej PZKO w Karwinie! Kolejne zebranie odbędzie się w poniedziałek 7. 10 o godz. 16.00 w Domu PZKO w Karwinie-Frysztacie.

HAWIERZÓW-BŁĘDOWICE - Klub Kobiet zaprasza na spotkanie w środę 9. 10 o godz. 16.30 do Domu PZKO. W programie pokaz ze sprzedażą szwajcarskich produktów naturalnych firmy Just.

KOMITET MIEJSKI PZKO HAWIERZÓW zaprasza w niedzielę 6. 10. o godz. 17.00 do DK im. P. Bezruča na "Koncert dwu harf". W programie wystąpi chór mieszany MK PZKO Cz. Cieszyn-Centrum "Harfa" oraz znakomita harfistka Ewa Jaśler-Walicka.

BOGUMIN - Klub Kobiet zaprasza w poniedziałek 7 bm. do Domu PZKO na swoje tradycyjne spotkanie. Początek o godz. 17.00.

ZABŁOCIE - Zarząd MK PZKO i Klub Kobiet zapraszają w niedzielę 6 bm. do Domu PZKO na smażenie placków ziemniaczanych. Początek o godz. 15.00.

KPNL I PTTS "BESKID ŚLĄSKI" zapraszają w czwartek 10 bm. na Girową, na piętnastą i ostatnią w tym roku wycieczkę, podczas której podsumujemy tegoroczne wycieczki po zdrowie. Zbiórka na dworcu kolejowym w Mostach k. Jabłonkowa o godz. 8.20.

● ogłoszenia

KIEROWNICTWO PChM "COLLEGIUM CANTICORUM" zwraca się - w związku ze zbliżającym się 10-leciem zespołu - z uprzejmą prośbą do byłych członków chóru o przesłanie pod adresem **PChM "Collegium Canticorum" (Gimnazjum Polskie), ul. Havlíčka 13, 737 01 Czeski Cieszyn** informacji o aktualnym miejscu zamieszkania i (w wypadku zamążpójścia) zmianie nazwiska. B 167

● oferta pracy

DOM OPIEKI SPOŁECZNEJ W TRZYŃCU zatrudni od zaraz kucharza (-rkę) po szkole zawodowej. Wynagrodzenie wg obowiązujących stawek. Informacje pod nr. tel. 0659/24351-2 wew. 108. Ia 96 046

● TV Local Stonawa

29. kanał Premiera TV

Do 10 października, godz. 17 - 18
Program polski:

- Delegacja Stonawy na obchodach i Dni Marklowic
- Z wizytą na plenerze malarskim SLA w Łomnej Górnej.

● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ●

SZANSA AWANSU "7" HCB W PUCHARZE FEDERACJI

6-bramkowa zaliczka Banika

Czwartkowe spotkanie 1. rundy Pucharu Europejskiej Federacji Handballu (EHF) nie wzbudziło nad Olzą większego zainteresowania. Kumulacja kilku ciekawych imprez w terenie (m. in. środowe derby Śląska w I lidze piłkarskiej w Karwinie i hokejowej w Hawierzowie) nakazywała przeciętnym kibicom ostrą selekcję, tak i oszczędną ekspolatację portmonetki. Ponadto rywal z Izraela swą wartością nie posiadał dla nich potrzebnej siły przyciągania. Kibice czekali też być może na wynik pierwszego meczu i chyba liczniej przyjdą na jutrzejszy rewanż, no bo 6-bramkowa przewaga w piłce ręcznej jeszcze niczego nie przesądza.

■ **HC NESS ZIONA - HCB KARWINA 20:26 (8:10).** Spotkanie odbyło się wprawdzie w karwińskiej hali, ale jego teoretycznym gospodarzem był mało znany klub izraelski, który zgodził się rozegrać obydwa mecze na parkietach górników. Poziom gry był bardzo mierny, zaś jej przebieg nie rozgrzał poświęconej widowni. Izraelczycy tylko raz - już w 16. sekundzie - objęli prowadzenie po strzale swego najlepszego snajpera Rafaeli ego, lecz Landa jeszcze w tej samej minucie wyrównał, po czym aż do końca meczu prowadzili już wyłącznie górnicy. Nigdy jednak nie udało im się uciec zbyt daleko, co denerwowało ich szkoleniowców i niepokoiło kibiców. Rywale bowiem zbyt często i tanim kosztem, po błędach w obronie HCB, korygowali wynik - na 3:3, 3:5 i z 4:8 na 7:8. Dopiero w końcówce I połowy karwiniacy wyciągnęli ze stanu 8:8 na 8:13.

Po zmianie stron Izraelczycy jeszcze raz - w ciągu 3 minut - niemal zniwelowali stan meczu - z 9:13 na 12:13 (bramkarza Brucha zmienił Gaba), lecz od 40. minuty (14:15, już więcej nie zdołali nawiązać kontaktu, przegrywając 15:20, 16:22, 18:24 i 19:26. Zwycięzcy grali tylko tyle, ile to było potrzebne, za co trenerzy dodali ostro skrytykowali ich po meczu. Oprócz wyróżniającego się Landy, Harabiša, Hollana i przeżywającego kryzys formy bramkarza Fidela, szczególnie za luki w grze obronnej, liczne błędy techniczne i nieskuteczność w ataku, na skutek czego już zresztą 5 dni wcześniej przegrali drugą połowę i cały ligowy mecz w Pilźnie. Bramki dla HCB: Landa 9/7, Harabiš 6, Konečný, Hrachá i K. Heinz po 3 oraz junior Kubik 2. W mizernym i nie rozgrzanym jeszcze zespole Ness najwięcej strzelił Rafaeli 7, Grumpia (Rosenberg), Azriel oraz Israeli po 2. Zaletą meczu była czysta gra (2 minutowe kary 2 - 2, siódemki 5 - 2/2). Obiektywnie sędziowali Kamecovski - Metodi z Macedonii.

W rewanżu (jutro o godz. 10.30 ponownie w Karwinie) górnicy nie powinni roztrwonić 6-bramkowej zaliczki. **E. FIRLA**

Co słychać w regionie śląskim?

● **ODMŁODZONY ZESPÓŁ** tenisistów stołowych Banika Hawierzów rozpoczął nową edycję I ko ligi od remisu 7:7 z WS F-M B. Komplet punktów (po 3,5) zdobyli M. Kadlček i P. Hoferik, ani jednego - O. Kvapil i P. Havran. - Dziś o godz. 15 wystartują również nasi II-ligowcy: HD Bogumin - NH Ostrawa B i WS F-M C - HT Trzyniec. (jh)

● **NASI SZTANGIŚCI** walczą dziś o punkty w 2. rundzie I ligi drużynowej na pomoście w Pradze. Przypomnijmy ich lokaty: 2. B. Hawierzów (o 1 pkt. za Sokołowem), 3. HD Bogumin (-2), 8. HT Trzyniec (-7 pkt.)

● **W II LIDZE piłki ręcznej kobiet drużyna Kovony Karwina**, po dwu zwycięstwach przegrała u siebie w meczu na szczycie z **SKP Pardubice 14:22** (najwięcej bramek: Jančoškowa 4 i Frejowa 3), spadając na 4. miejsce. Dziś o 16 grać będą karwinianki z drugim w tabeli zespołem Cosmetic B w Ostrawie. - **Natomiast męska drużyna HCB Karwina B wygrała z KP w Brnie 23:21** (Truhlář 6) i plasuje się po 3 kolejkach na 4. miejscu za stratą 2 pkt do lidera i swego jutrzejszego rywala (godz. 15.15) - Comenium Hranice.

● **XXX MISTRZOSTWA PZKO** w biegu na przełaj o Memoriał Wandy Dolong rozegrane zostaną już jutro w Konakowie. Prezentacja - do godz. 9.30 w obejściu p. Marurów. -d-

● **KARWIŃSKA HALA** niedziela godz. 14.00-15.40 i 16.00-17.40. **HAWIERZOWSKA HALA** sobota 16.00-17.40, niedziela 15.00-16.40. Ślizgawka.

● **II MIĘDZYNARODOWY** marsz turystyczny "Wokół Lesznej" odbędzie się 12. 10. br. Szczegóły w przyszłym tygodniu. (s)

Remis był blisko

○ **I LIGA HOKEJA: HC HAWIERZÓW - KS KARWINA 3:3 (1:2, 2:0, 0:0).** Po 3 latach znów derby "odwiecznych rywali" w drugiej najwyższej klasie hokejowej, oglądane z zainteresowaniem przez komplet - 6500 kibiców! Karwiński beniaminek zaszokował gospodarzy rakietowym startem, zdobywając bramki już w 26. sekundzie z kija Pastrňáka (as. Hromada) oraz pod koniec 2. minuty ze strzału byłego hawierzowianina Potočnego (po akcji Glas, Nachimann). Od utraty kolejnych goli uchronił gospodarzy bramkarz Trvaj. Dopiero w 16. min. udało się P. Golabowi z podania Alipowa obniżyć na 1:2. Minutę później Adamčík zdobył - zdaniem karwiniaków - regularną bramkę, lecz sędzia Tichý jej nie uznał, co wpłynęło niekorzystnie na psychikę gości (Adamčík za protesty otrzymał karę 10 minut). Przy stanie 1:3 mogło być różnie...

W II tercji gospodarze (po "myciu głów") dodali gazu. 27. Rosum (as. Sebesta i Bochorek) 2:2, 36. kapitan drużyny Pěknik (z pod Sedláka) 3:2. W III części meczu obie strony mogły jeszcze zmienić wynik, lecz snajperom zabrakło precyzji. Gra zaostrzyła się. W 50. min. po wykluczeniu Alipowa goście dosłownie okupowali tercję HCH, jednakże opuściło ich szczęście strzałowe. Potem w przewadze (po wyki. Adamčíka grali hawierzowianie, lecz prawie że nie zagrozili bramce Hlinki. Zmiany wyniku nie przyniosła również 16-sekundowa "power play". - Zdaniem bezstronnych obserwatorów **remis byłby bardziej sprawiedliwy**. Jak na derby grano czysto (kary 4:4, bez wykorzystania). **Najlepsi gracze:** Kalus - Cihal. **W tabeli** wyszli hawierzowianie z 6. na 4. miejsce (-3 pkt. do prowadzącego Berouna), zaś karwiniacy spadli już z 13. na ostatnią 14. pozycję (-7 pkt.). **DZIŚ:** **Karwina - J. Hradec** (17) i **Kralupy - Hawierzów** (17.30). (sb)

○ **W ELH Trzyniec** po wczorajszym meczu z praską Slavią gra jutro w Zlinie, a we wtorek podejmuje Witkowice. (f)

Nydek zdegradowany

◆ **MISTRZOSTWA POWIATU F-M** w piłce nożnej: Dobratice - Kuńczyce 1:2, Baszka B - Nydek 1:0(!), Szonów - Wacławowice 1:2, Niebory - Gnojnik 6:1, Rzeczyszcze - Czeladna 3:1, Gródek - S. Mosty 4:1 i Starzycz - Raszkowice 2:1. Dogrywka: Gródek - Niebory 2:4. (mj)

1. Sokol Kuńczyce (2)	8	18	18:6
2. Sokol Nydek (1)	8	16	18:8
3. S. Wacławowice (4)	8	14	14:13
4. KS Szonów (3)	8	14	11:11
5. KS Niebory (10)	7	13	27:14
6. KS Rzeczyszcze (5)	8	13	16:17
7. Sokol Gródek (6)	8	12	17:11

● **MISTRZOSTWA POW. KARWIŃSKIEGO I Piotrowice - SKP Hawierzów 2:0 (2:0).** Przodownik tabeli jeszcze nie przegrał jesienią. Bramki: Bogocz 2. **B. Rychwałd - Darków 2:0 (0:0).** Duda 2. **Sn Orłowa - Dętmarowice D. 1:2 (0:1).** Nedomanský - Ogórek, Neumann i Kusza. **Sj Rychwałd - Sucha G. 1:1 (0:0).** Cholewik - Szelong. **Poręba - V. Bogumin 1:0 (1:0).** Honajzer. **DOGR.: Darków-Dętmarowice 2:3 (0:2).** Bilová, Zarychta - Burdek 2, Kotula. (js)

1. Inter Piotrowice	6	13	17:6
2. Dętmarowice Dolne (7)	6	13	12:9
3. Banik Rychwałd (2)	6	13	9:7
4. KF Sucha G. (5)	6	7	9:5
5. KS Poręba (6)	6	7	7:6
6. SKP Hawierzów (3)	6	7	4:3
7. Sn Darków (4)	4	6	15:5
8. Slavoj Rychwałd	6	4	7:9
9. Victoria Bogumin	6	3	2:8
10. Slovan Orłowa	6	0	4:25

● OD BRAMKI DO BRAMKI

◆ **KOMISJA DYSCYPLINY CMZF** zdyskwalifikowała na 1 mecz II-ligowy m. in. Kraula i Mahulę (B. Hawierzów) oraz Kulę (Trzyniec).

● **W efekcie słabej postawy drużyny H. Trzyniec** odwołano trenera J. Barčáka, którego miejsce zajął były trzyniecki bombardier **František Karkó**, zaś jego asystentem został b. stoper HT **Petr Svoboda**.

◆ **R. SKRZECZOŃ - JAKL KARWINA 4:0 (1:0).** W pierwszym meczu finałowym Pucharu Śląska seniorów pow. karwińskiego wygrał Rapid nad niekompletnym rywalem. Bramki: 22. Mucek, 57. Piskorz, 60. V. Denda, 75. Pnetal. ŻK 1 - 3. Widzów 100. Sędziował Brevčanský. Rewanż - w środę 9 bm. w Raju. (kp)

▲ **NAGRODY 40. SPORTKI:** II - 422 987 Kč (1), III - 12 844 Kč (47), IV - 536 Kč (2244), V - 61 Kč (42 467). **II LOSOWANIE:** III - 10 000 Kč (63), IV - 386 Kč (3279), V - 48 Kč (58 660). **SZANSA:** II - 100 000 Kč (2), III - 10 000 Kč (9), IV - 1000 Kč (100), V - 100 Kč (1108).

Zestawienie piłkarskich par

II LIGA - **dziś o godz. 16.00:** Trzyniec - Pozstorna i Hawierzów - Zbn. **MSLF** - **dziś o 10.15:** Bogumin - Znojmo. **DYWIZJA** - **dziś o 15:** Slezan F-M - Olbrachcice i D. Hranice - Karwina B. **Jutro o 15:** Bystrzyca - Zabrzeg.

MISTRZOSTWA SZF - **dziś o 10.15:** Sl. Orłowa - Mughnów, **godz. 15.00:** Jäkl Karwina - Poruba i Fryczowice - Słuszczań. **Jutro o 15:** Kr. Pole - Dziećmorowice i Wędrynia - Bílovec. **IA KLASA** - **dziś o 15:** ČSAD Hawierzów - Pietwald, Żuków G. - Wrzesina i Cz. Cieszyn - Frensztat. **IB KLASA** - **dziś o 15:** L. Ostrawa - Zabłocie, Sn Hawierzów - B. Dąbrowa, Cierlicko - Lutynia D., Oldrzychowice - Stonawa (na Borku) i L. Piotrowice - Wierzniowice. **Jutro o 15:** HD Bogumin B - Petrzkowice (w Wierzbicy), Sl. Orłowa B - Sedliszcze (na boisku B. Fučík), Jenowice - Jabłonków i Písek - Wojkowice.

MISTRZOSTWA POWIATU F-M - **dziś o godz. 15:** S. Mosty - Szonów, Kuńczyce - Gródek, Czeladna - Starzycz i Wacławowice - Baszka B. **Jutro o 15:** Gnojnik - Dobracice, Raszkowice - Niebory i Nydek - Rzeczyszcze. **ROZGR. POWIATOWE** - **dziś o 15:** Lučina - Toszanowice, Kozłowice B - Noszowice i Palkowice - Lhotka. **Jutro o 15:** Mirków - Rzeczyszcze B, Pržno - Bukowiec, Domasłowice - Śmiłowice i Chlebowice - B. Mosty. (mj)

MISTRZOSTWA POW. KARWIŃSKIEGO - **dziś o 15:** SKP Hawierzów - Poręba, Sucha G. - I. Piotrowice, Darków - Sj Rychwałd, Dętmarowice B. Rychwałd i V. Bogumin - Sn Orłowa. (js)

GŁOS LUDU ◆ Gazeta Polaków w Republice Czeskiej ◆ W wydawnictwie "Olza", ul. Hlavní 3, Cz. Cieszyn, wydaje Rada Polaków w RC przy wsparciu finansowym Rządu RC ◆ Redaguje kolegium ◆ Redaktor naczelny Władysław Sitko, zastępcy red. naczelnego Henryka Bittmar, Bogusław Krzyżanek ◆ Adres redakcji: 709 29 Ostrawa, P.O. Box 29, Nováková 3, telefony: centrala 6607/111, sekretariat 6607/252, dział łączności z czytelnikami 6607/249, dział sportowy 6607/258, redaktorzy 6607/242, 6607/266, faks 6607/262 ◆ Ogłoszenia przyjmowane są codziennie od 8.30 do 15.00 w redakcji "Głosu Ludu" w Ostrawie (w pozostałych godzinach pod nr. tel. 6607/252 czynna jest sekretarka automatyczna), w poniedziałki, środy i piątki w godz. od 8.00 do 12.00, wtorki i czwartki od 12.00 do 15.30 w biurze "Contact" przy ul. Hlavní 3 w Cz. Cieszynie, w Oddziale Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie-Frysztacie (na rynku) w godzinach otwarcia, w dni powszednie w godz. od 8.00 do 16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Střelniční 18, Cz. Cieszyn ◆ Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty ◆ Kolportuje PNS ◆ Skład komputerowy "Głos Ludu" Ostrawa ◆ Druk TIP - drukarnia periodyków Ostrawa, s. a. ◆ Rękopisów i zdjęć nie zamówionych redakcja nie zwraca, zastrzega sobie również prawo dokonywania skrótów, adiustacji, przeredagowywania tekstów i zmiany tytułów materiałów nie zamówionych. Nr indeksu 42601

● CZESKI PROGRAM TELEWIZYJNY

SOBOTA 5 PAŹDZIERNIKA

■ **NOVA:**

7.30 "Przygody Misia Jogi" (serial anim.)
8.00 Cudowny świat Walta Disneya (filmy animowane)
8.50 "Pod afrykańskim niebem" (serial)
9.15 Wyprawy z National Geographic
10.20 "Słoneczny patrol II" (serial)
11.05 "Melrose Place II" (serial)
12.00 Dzwońcie do dyrektora
12.30 Sportżurnal
13.15 Twierdza Boyard
14.35 "Muzyka z Marsu" (komedia czeska)
16.10 "Tarzan III" (serial)
16.40 "Matlock III" (serial)
17.30 "Dynastia" (serial)
18.20 "Ratownicy IV" (serial)
19.20 Prognoza pogody
19.30 DTV
19.50 Wiadomości sportowe
20.00 "Gospoda" (serial)
20.30 "Batman wraca" (sci-fi film USA)
22.40 Właśnie dziś
22.45 "I Bóg stworzył kobietę" (film USA)
0.25 "Tysiąc życzeń" (francuski film erot.).

■ **TC 1:**

7.30 "21"
8.00 "Sezamie, otwórz się" (serial)
8.30 Język angielski dla najmłodszych
8.40 "Królik Bugs i jego przyjaciele" (serial animowany)
9.00 "Alf" (serial)
9.25 Hip, hap, hop (teleturniej)
10.00 Wiadomości
10.05 "W Patagonii i Ziemi Ognistej" (film przyrodniczy)
11.05 "Pani z Monsoreau" (serial)
12.00 Poradnik obywatelski
12.20 Południk (pr. public.)
13.10 Auto-moto rewia
13.45 "Krasnoludki w Antarktydzie" (z cyklu J. Y. Cousteau)
14.10 "Malinowy koktajl" (film czeski)
15.05 Animals
15.35 "Kuzyn Pons" (film czeski)
16.50 Klub Przyjaciół Orkiestr Dętych
17.30 Nasza wieś
17.50 Wieczorynka
18.00 Wiadomości
18.10 Poszukiwanie zagubionego czasu
18.30 Humor w czeskim filmie: Josef Gruss
19.10 Wieczorynka
19.20 Nad listami telewidzów
19.30 Wydarzenia, pogoda
19.50 Bramki, punkty, sekundy
20.00 Talk show Milana Markoviča (pr. rozryw.)
21.10 W życie (magazyn z wyższych sfer)
21.25 Wiadomości
21.35 "Dempsey i Makepeac" (serial)
22.20 "Rolling Stones" - Voodoo Lunge
23.55 "Zawód policjant" (serial)
0.45 Kinobox '96
1.15 "Na Kloboučku"

■ **TC 2:**

7.00 Euronews, 8.15 Report, 8.40 TV Edukacyjna, 9.50 Tacy byliśmy, dobrzy rodacy, 10.10 Lapidarium, 10.25 Planety, 11.15 Filmy Johna McTiernana, 12.15 Videoflashes, 12.40 Latający cyrk Monty Pythona, 13.10 Kluoz (magazyn), 13.40 Nagi sport, 14.30 Szkoła golfa, 14.40 Country przeboje, 15.20 Europa dziś, 15.50 "Co odkryło życie" (serial), 16.15 Koń cesarski i królewski, 16.40 Prix Bohemia (reportaż), 17.00 Wakacje w Telczu (14. edycja festiwalu folkowego), 17.30 Dlaczego Havel? (dokument), 18.00 Wieczorem na ekranie, 18.10 Tygodnik kulturalny, 18.30 "Glіny" (serial), 18.53 Szczęśliwych dziesięć, 20.00 Morawska Jesień Brno 1996 (koncert), 20.55 Filmopolis, 21.35 "Georges de la Tour" (film dok.), 22.00 "Australia" (film franc.), 24.00 "Chick Corea Eletrick Band", 0.30 USU (dokument).

■ **PREMIERA TV:**

8.00 Programy regionalne, 8.10 "Godziny biologiczne zwierząt" (film przyrod.), 8.35 Akta, 9.50 "Eksperyment" (film czeski), 11.25 Na pełny gaz (magazyn motoryzacyjny), 11.45 Gillette World Sport Special, 12.15 Bieg Terry'ego Foxa, 12.30 22 Top, 13.10 Mistrzostwa RC w tańcach latynoamerykańskich, 13.40 Baby studio, 13.55 Hanna - Barbera Hour, 14.45 "Doktorzy" (serial), 15.35 "Strzał w dziesiątkę" (film czeski), 16.50 Runway party, 17.35 "Airwolf" (serial), 18.25 Rewia gwiazd filmowych, 19.00 Dziennik, pogoda, 19.15 Wiadomości z towarzystwa, 19.30 "Królestwo dziczy" (serial), 20.00 "Reporter Flash" (serial), 21.30 Aktualności dnia, 21.40 "Powrót do Tombston" (western USA), 23.10 "Fatalne nagranie" (thriller USA), 0.45 Telezakupy.

NIEDZIELA 6 PAŹDZIERNIKA

■ **NOVA:**

7.30 "Popek marynarz" (serial anim.)
8.00 Cudowny świat Walta Disneya (filmy animowane)
8.50 "Flintstonowie" (serial anim.)
9.15 "Biały Kieł II" (serial)
9.40 "Zorro II" (serial)
10.05 As (lista przebojów)
11.05 "Melrose Place II" (serial)
12.00 "Superman II" (serial)
13.00 7 czyli Siedem dni
14.00 "Krzysztof Kolumb" (film bryt.)
15.40 Grand Prix Challenge (PŚ w żużlu)
16.45 "W świetle księżyca" (serial)
17.40 "Słoneczny patrol V" (serial)
18.30 "Beverly Hills 90210" (serial)
19.20 Prognoza pogody
19.30 DTV
19.50 Wiadomości sportowe
20.00 "Kolega do niepogody II" (film czeski)
21.30 Właśnie dziś
21.35 "Columbo" (serial)
23.20 "Ciemny wiatr" (film USA).

■ **TC 1:**

7.40 "Królik Bugs i jego przyjaciele" (serial animowany)
8.00 "Juhele" niedziela (pr. dla dzieci)
10.00 Wiadomości
10.05 Obiektyw
10.35 "Niezwykłe przygody kryminalistyki" (serial)
11.25 Kalendarium
11.35 Odzwierciedlenia
11.45 Czechosłowacki tygodnik filmowy
12.00 Debata
13.00 Wszystko o domu i ogrodzie
13.35 "O mirtowej panience" (bajka)
14.30 Muzyka bez muzyków (dokument)
14.50 To najlepsze z klasyki
15.10 Magazyn chrześcijański
15.50 Piramida (teleturniej)
16.20 "Kung fu: legendy ciąg dalszy" (serial)
17.05 Magazyn dla kobiet
17.25 "Ratuj się, kto możesz" (serial o zdrowiu)
17.35 Słowo świąteczne
17.40 Sportka
17.50 Wieczorynka
18.00 Wiadomości, prognoza pogody
18.05 Antena
18.20 "Simpsonowie" (serial anim.)
18.45 "Alf" (serial)
19.10 Wieczorynka
19.20 Wieczorem na ekranie
19.30 Wydarzenia, pogoda
19.50 Bramki, punkty, sekundy
20.00 Videostop (teleturniej)
20.45 "Waleria i tydzień cudów" (film czeski)
22.05 Genus
22.20 Wiadomości
22.25 "Dwunasty kanał" (serial)
23.10 "Równie pochyła" (film USA)
0.40 Debata
1.40 "21".

■ **TC 2:**

7.00 Euronews, 8.00 TV Edukacyjna, 9.00 Niedzielny poranek, 9.55 Trend plus, 10.15 "Zmierzch odkrywców" (dokument), 10.40 Filmopolis, 11.20 Prosto w oczy, 11.55 Ego, 12.20 Zachwycony pielgrzym Jeromir Tomeček, 12.45 Dzisiejszy Telcz, 13.05 Arena Bolka Polivki, 14.15 G. Feydeau "Suszyć sobie głowę" (teatr), 16.05 Odzwierciedlenia, 16.15 Świat bez granic, 16.35 "Odyseja Cousteau" (film dok.), 17.30 Studio reporterów, 17.55 "Głębia serca" (film austral., 1/2), 19.30 "Gliny" (serial ang.), 19.55 Wieczorem na ekranie, 20.00 "The Smiths" (portert kapeli rockowej), 21.00 "21", 21.30 Magazyn piłkarski, 22.00 Byty (magazyn hokejowy), 22.15 Hale i Pace (para komików), 22.40 "Wieczny mąż" (film franc.), 24.00 The Betty Carter.

■ **PREMIERA TV:**

8.00 "Tatuś zuch" (serial), 8.20 Hanna - Barbera Hour (filmy anim.), 9.10 "Syn szewca" (film franc., 1/3), 11.00 "Richelieu" (serial, 1/6), 11.55 Mieszkanie (magazyn), 12.15 Maxi magazyn dla kobiet, 12.45 Świat '96, 13.00 "Działo się w pewnym domu" (serial), 14.30 Sport koktajl, 16.00 HC Baník Karwina - HC NesaZlone (spotkanie rewanżowe 1. rundy Pucharu EHF piłki ręcznej mężczyzn), 16.25 "Zastraszanie" (film USA), 18.15 "New Kids On The Block... na tournée" (serial anim.), 18.35 O zwierzętach z K. Cernochem, 19.00 Dziennik, pogoda, 19.15 Echo Premiery, 19.30 "Sally" (serial), 20.00 "Największy kochanek na świecie" (komedia USA), 21.30 "Ludzie z Mogador" (serial), 23.05 Aktualności dnia, 23.15 "Jedenasta ofiara" (film USA).

PONIEDZIAŁEK 7 PAŹDZIERNIKA

■ **NOVA:**

6.00 Śniadanie z Novą
8.30 "W świetle księżyca" (serial)
9.20 "Matlock III" (serial)
10.05 "Policjantka ze strony tytułowej" (film USA)
11.45 "James Bond jr" (serial)
12.05 "Słoneczny patrol V" (serial)
12.55 "Beverly Hills 90210" (serial)
13.40 "Młodzi i niespokojni" (serial)
14.25 "Tak płynie czas" (serial)
15.10 "Helena i jej chłopcy" (serial)
15.35 "MacGyver" (serial)
16.30 As (lista przebojów)
17.30 Maxi rzut karny (magazyn piłkarski)
18.20 Zaryzykuj! (teleturniej)
18.45 Karuzela (teleturniej)
19.20 Prognoza pogody
19.30 DTV
19.50 Wiadomości sportowe
20.00 "Dallas" (serial)
20.50 "Kozak" (serial)
21.45 "M A S H" (serial)
22.15 Obywatelskie judo
22.35 Właśnie dziś
22.40 "Pogotowie ratunkowe II" (serial)
23.30 Z senału Alfreda Hitchcocka
0.20 Dzwońcie do dyrektora
0.45 "Dziennik czerwonych pantofelków" (serial).

■ **TC 1:**

6.00 Studio 6
8.30 "21"
9.00 Wiadomości
9.05 Oaza
9.55 Odpowiedzi na listy telewidzów
10.00 "Kuzyn Pons" (film czeski)
11.15 Poszukiwanie zagubionego czasu
11.35 Antena
11.50 Obrazowa wyobraźnia
12.00 Wiadomości
12.05 Tygodnik kulturalny
12.25 Kalendarium
12.35 Tacy byliśmy, dobrzy rodacy
12.55 Obiektyw
13.25 Południk
14.15 Humor w filmie czeskim: Josef Gruss
14.55 Hip, hap, hop (teleturniej)
15.25 "Biblia - Nowy Testament" (serial)
16.00 Wiadomości
16.05 "Simpsonowie" (serial anim.)
16.30 "Gliny" (serial)
16.55 Śpiewnik domowy
17.00 Pisklęta (pr. dla dzieci)
17.50 Wieczorynka
18.00 Prognoza pogody
18.05 Report
18.20 Trzymaj się (pr. ekologiczny)
18.40 "Hafl" (serial)
19.10 Wieczorynka
19.20 Wieczorem na ekranie
19.30 Wydarzenia, pogoda
19.55 Bramki, punkty, sekundy
20.00 "Północ - Południe" (serial)
20.50 "Kolejne tajemnice świata" (serial dok.)
21.30 Do oporu
21.55 "Złoci giganci" (serial dok.)
22.20 Wiadomości
22.35 Alfabet A plus Z (pr. rozrywkowy)
23.30 Auto-moto rewia
24.00 Trzymaj się
0.20 "Sprawa Paradine" (film USA)
2.10 "21".

■ **TC 2:**

9.30 Studio 6, 12.00 Euronews, 14.05 TV Edukacyjna, 14.20 Wakacje w Telczu, 14.50 Auto-moto rewia, 15.20 Europa dziś, 15.50 Remiz (magazyn), 16.10 Złote czasy telewizji, 17.00 Co mam robić, gdy...?, 17.20 Z rodu Przemyślidów (Sobiesław I), 17.35 Wyspy skarbów, 18.00 Teleskop, 18.10 Europa przemysłowa, 18.15 Wieczorem na ekranie, 18.20 Być (magazyn), 18.35 Echa sportowe, 19.20 Kultura '96, 19.30 Morawska Jesień Brno 1996 (koncert Orquestra Nacional de España), 21.00 "21", 21.30 Szczęśliwych dziesięć, 21.40 "Uśmiechy nocy letniej" (komedia szwedzka), 23.25 Planety (balet na lodzie), 0.15 Aktualności TVS, 0.35 "Oregon" w Barcelonie (koncert kwartetu jazzowego).

■ **PREMIERA TV:**

7.00 Świat 96, 7.15 Echo Premiery, 7.30 "Tygrże Indii" (dokument przyrod.), 8.00 Ćwiczmy z Olgą, 8.10 Telezakupy, 8.20 "Trzej przyjaciele" (serial), 8.45 "Pierwsze pocałunki" (serial), 9.10 "Cagney i Lacey" (serial), 10.00 Telezakupy, 10.10 Akta plus, 10.35 "Eksperyment" (film czeski), 12.10 Mieszkanie (magazyn), 12.30 Gillette World Sport Special, 12.55 Sport koktajl, 13.20 Na pełny gaz (magazyn motoryzacyjny), 13.40 Wiadomości z towarzystwa, 13.55 S.O.S., 16.25 "Pierwsze pocałunki" (serial), 16.50 Ćwiczmy z Olgą, 17.00 Premiery regionalne, 18.00 Terno, 18.10 "Cagney i Lacey" (serial), 19.00 Dziennik, pogoda, 19.30 Akta, 19.35 "Zwierzęta basenu Morza Śródziemnego" (dokument przyrod.), 20.00 "Czerwona róża od Casanowy" (film czeski), 21.30 Pojedynki Premiery, 22.05 "Pluton w akcji" (serial), 22.55 Aktualności dnia, 23.05 "Drużyna A" (serial), 23.55 Rewia gwiazd filmowych, 0.20 Telezakupy.

● POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

SOBOTA 5 PAŹDZIERNIKA

■ **PROGRAM 1:**

7.00 W drugim planie
7.15 Z Polski (reportaż)
7.30 Wszystko o działce i ogrodzie
8.00 Agrolinia
8.30 Wiadomości
8.40 Śpiewanki rodzinne
9.05 Ziarno (program katolicki)
9.35 5-10-15 (program dla dzieci)
10.30 Żwirka - niezwykła ciecz
11.00 Z żołnierskiego plecaka
11.30 Kosa ostra
12.00 Wiadomości
12.10 Kultura duchowa narodu: A. Kijowski
13.00 Walt Disney przedstawia
14.20 Pieprz i wanilia
14.50 Z kamerą wśród zwierząt
15.20 "Zemsta spółdzielczej sieroty" (rep.)
15.35 Nowożeńcy (teleturniej)
16.05 "Bill Cosby show" (serial)
16.30 Na przełomie: Chory prezydent
17.00 Teleexpress
17.20 Od przedszkola do Opola
18.00 "Słoneczny patrol" (serial)
19.00 Wieczorynka: "Wesoły świat Richarda Scarry'ego"
19.30 Wiadomości
20.00 "Mój własny wróg" (film USA)
21.35 Grand Prix Zawodowych Par Tanecznych
22.10 Sportowa sobota
22.45 Muzyczna Jedynka
23.00 Życie moje
23.50 Koncert "Rolling Stones"
1.00 "Jak to się robi w Chicago" (film USA)
2.40 "Żar tropików" (serial)

■ **PROGRAM 2:**

7.00 Panorama
7.10 Folkowe nuty: Skalnik
7.30 Tacy sami: W świecie ciszy
8.00 "Taz-mania" (serial anim.)
8.20 Powitanie
8.30 Programy lokalne
9.30 Klasztory polskie: Franciszkanie z Krakowa
10.00 Małe ojczyzny: Serce podzielić na dwoje
10.30 Spotkanie z Hanną i Barberą
11.30 "Tajemnica jaskini Krun" (film dok.)
12.00 "Laska" (serial)
13.30 Walery Gergiew (portret dyrygenta)
14.30 Na tronie
15.00 Familiada (teleturniej)
15.30 "25 klatek na sekundę" (serial dok.)
16.00 Piknik Country na bis: Niezapomniane przeboje
17.00 "Zagubiony w czasie" (serial)
18.00 Panorama
18.10 Programy lokalne
18.35 Va banque (teleturniej)
19.05 Wydarzenia tygodnia
19.35 Szalone liczby (pr. dla dzieci)
20.10 Mołdawia - Włochy (eliminacje MŚ w piłce nożnej)
22.10 Panorama
22.40 Słowo na niedzielę
22.45 Jaś Fasola w pokoju nr 426
23.15 "Nieczysta" (film francuski)
1.00 Panorama

■ **PROGRAM 3:**

6.00 "Pan Bogus" (serial anim.), 6.30 "O czym szumią wierzby" (serial anim.), 7.00 "Kot w butach" (serial anim.), 7.30 "Szmacianki" (serial anim.), 7.40 "Namiętność" (telenowela), 8.10 Program dnia, 8.15 Sobota z TV Katowice, 11.00 "Na horyzoncie" (serial dok.), 11.30 W cztery świata strony (mag.), 12.00 Aktualności, 12.05 Maximum rock'n'roll, 12.30 Dance Club, 13.30 Gol (mag. piłkarski), 13.45 Przeboje "Soboty w Bytkowie", 14.00 "Encyklopedia psów" (serial dok.), 15.00 Aktualności, 15.05 Program dnia, 15.10 "Animaniacy" (serial anim.), 15.35 Cyrk gwiazd (pr. estradowy), 16.30 Ale kino (mag. filmowy), 17.00 "Sobota w Bytkowie" (telenowela), 17.30 Jeszcze jedna taka noc, 18.00 Panorama, 18.10 Aktualności, 18.30 "Niegrzeczni panowie" (serial), 19.15 Oj ni ma jak Lwów, 19.45 Muzy (mag. kulturalny), 20.00 "Dziewczyny Lakersów" (film USA), 21.45 Lista przebojów, 21.50 Program na niedzielę, 22.00 Aktualności, 23.00 "Jacko Lantern" (horror USA), 24.00 Program nocny "na żywo", 2.00 Film fabularny, 3.30 "Jacko Lantern" (film USA), 5.00 "Doktor Kildare (serial), 5.30 Białe studio (pr. muz.)

■ **POLSAT:**

6.00 Program muzyczny, 7.00 Disco Relax, 7.50 W drodze (mag. religijny), 8.15 Smakosze i rozkosze, 8.30 Plac Słoneczny 4 (pr. muz. dla dzieci), 8.55 "Czarodziejka z księżyca" (serial anim.), 9.20 "Candy-Candy" (serial anim.), 9.45 "Rajska plaża" (serial), 10.45 "Zabić drozda" (film USA), 12.55 "Człowiek z M-3" (film polski), 14.30 Oskar (mag. filmowy), 15.00 "Nizon" (serial dok.), 16.00 Informacje, 16.15 Ota Polska (mag. reporterów), 16.45 Egzamin dojrzałości (pr. rozryw.), 17.45 Program rozrywkowy, 18.45 Informacje, 19.00 Disco Polo Live, 19.50 Losowanie Lotto, 20.00 "Kojak" (serial), 21.00 "Miasteczko Twin Peaks" (serial), 22.00 "Terror w miasteczku Codeville" (film USA), 23.40 "Życie jak sen" (serial), 0.10 Playboy: Dziewczyny z kalendarza, 1.05 "Critters 3" (film USA).

NIEDZIELA 6 PAŹDZIERNIKA

■ **PROGRAM 1:**

7.00 Rolnictwo na świecie
7.15 Tańce polskie: Pogórze Cieszyńskie
7.35 Notowania
8.00 Agrolinia '96
8.10 "Były sobie odkrycia" (serial)
8.35 Likwidator "Petardy" oraz Teleranek
9.00 "Droga do Avonlea" (serial)
9.55 Transmisja Mszy Świętej Beatyfikacyjnej
12.00 Anioł Pański (modlitwa Ojca Świętego)
12.20 Miniatury muzyczne
12.40 "Raport o uchodźcach" (film dok.)
13.00 Wiadomości
13.10 Tydzień
13.40 Swojskie klimaty
14.00 "Pogoda dla bogaczy" (serial)
14.55 "Zwierzęta świata" (serial)
15.25 Swojskie klimaty
15.35 Oko w oko z Joe Cocker'em
16.05 "Krzyżacy" (reportaż)
16.30 Swojskie klimaty
17.00 Teleexpress
17.25 Śmiechu warte (pr. Tadeusza Drozdy)
17.50 "DTV" (pr. Jacka Fedorowicza)
18.10 "Doktor Quinn" (serial)
19.00 Wieczorynka: "Myszka Miki i przyjaciele"
19.30 Wiadomości
20.00 Serial filmowy
21.00 Decyzja należy do Ciebie
21.35 Mondo Manhattan: Miłotwórcy
22.05 Sportowa niedziela
22.50 Fronda: Pornografia
23.25 "Faust" (film czeski)
0.55 "Nie lubię lustra" (W. Wiesiołowski)

■ **PROGRAM 2:**

7.00 Echa tygodnia
7.30 Film dla niesłyszących
8.30 Słowo na niedzielę
8.30 Programy lokalne
9.30 Pr. publicystyczny
10.00 Ojczyzna polszczyzna: Daj mi - mnie daj
10.15 "Królowa z lodowej krainy" (teatr dla dzieci)
10.45 Kradzione żniwa - Dożynki Krajowe Strzegom '96
11.00 "Zaginione cywilizacje" (serial)
11.50 Siedem lat - 7 dni świata
12.00 "Ojciec narzeczonej" (film USA)
13.35 Międzynar. zawody jeździeckie WKKW
14.25 "Pasja" (film dok.)
15.00 Familiada (teleturniej)
15.30 Bądź Mistrzem: Czesław Lang
16.00 Benefis mgr. sztuki Bohdana Łazuki
17.00 "Beverly Hills 90210" (serial)
17.45 Halo Dwójka
18.00 Panorama
18.10 Programy lokalne
18.35 Va banque (teleturniej)
19.05 7 dni świat
19.35 Paragon (quiz dla młodzieży)
20.00 Godzina szczerości
21.00 Panorama
21.40 "Ścieżka cierpienia" (serial)
22.40 Benefis Grażyny Barszczewskiej
24.00 Panorama
0.10 Sport telegram
0.15 Baden Powell: gwiazdy światowego jazzu

■ **PROGRAM 3:**

6.00 "Pan Bogus" (serial anim.), 6.30 "Obcy w rodzinie" (serial), 7.00 Oj ni ma jak Lwów, 7.30 Z życia Archidiecezji (magazyn chrześcijański), 8.00 "O królewnie astronautce" (serial), 8.30 "Widget" (serial anim.), 9.00 "Druga B" (serial), 9.30 "Droga życia" (serial dok.), 10.00 Klub globtrotera, 10.40 Koszałek Opałek (pr. dla dzieci), 11.00 Każdy gra mecze, 11.30 Z muzycznej półki, 11.45 Wiedeński kwadrans, 12.00 Aktualności, 12.05 Sport, 13.00 "Korsarze" (serial dok.), 13.30 "Doktor Kildare" (serial), 14.00 Telefonada, 15.00 Aktualności, 15.05 Program dnia, 15.10 Świat w oczach Allegry (pr. muz.), 15.35 "Koczownicy z mórz południowych" (serial przyrod.), 16.30 Bardzo znana osoba (talk show), 17.00 Kuchnia filmowa, 17.15 Gol (mag. piłkarski), 18.00 Panorama, 18.10 Aktualności, 18.30 "Ed, koń który mówi" (serial), 19.15 El TV Muzik, 19.45 Gość dnia, 20.00 "To ona miała zginąć" (film USA), 21.45 Lista przebojów, 21.50 Program na poniedziałek, 22.00 Aktualności, 22.05 Sport, 22.30 Przegląd filmów Claude Lelucha: "Przygoda to przygoda", 24.00 Program nocny "na żywo", 2.00 Film fabularny, 3.30 "F T W" (film USA), 5.00 "Powitanie" (serial), 5.45 Muzyczne promocje.

■ **POLSAT:**

6.00 Program muzyczny, 7.00 Disco Polo Live, 7.50 Jesteśmy (mag. religijny), 8.15 Smakosze i rozkosze, 8.30 Fashion TV, 9.00 Klip Klaps (najmłodsza lista przebojów), 9.30 "Beethoven" (serial anim.), 10.00 Disco Relax, 11.05 "Pomoc domowa" (serial), 11.35 "Tajemnicza wyspa" (serial), 12.35 "Chicago Style" (film USA), 13.55 Konkurs Polsat - Sanyo, 14.30 Ręce, które leczą, 15.00 "Benny Hill" (serial), 15.30 Dyżurny satyryk kraju, 16.00 Informacje, 16.15 Klub Polsatu, 16.50 "Randka w ciemno" (film USA), 18.40 Moim zdaniem (komentarz polityczny), 18.45 Informacje, 19.00 "Gwiazdna eskadra" (serial), 19.50 Quattro (wyścigi konne), 20.00 "Wichry wojny" (serial), 21.00 "Ameryka 2176" (sci-fi film USA), 22.30 Na każdy temat, 23.30 Program rozrywkowy.

PONIEDZIAŁEK 7 PAŹDZIERNIKA

■ **PROGRAM 1:**

6.00 Kawa czy herbata?
8.00 "Moda na sukces" (serial)
8.20 Muzyczna Jedynka
8.30 Wiadomości
8.40 Słowa, słówka i półsłówka
9.05 Gimnastyka oddechowa
9.10 Mama i ja (pr. dla mamy i 3-latka)
9.25 Domowe przedszkole
9.50 Porozmawiajmy o dzieciach
10.00 "Doktor Quinn" (serial)
10.50 Telezakupy
11.00 Dom (pr. poradnikowy)
11.20 Dama za kierownicą
11.30 "Maciek, rower i ekonomia" (serial)
11.45 Szkice z pamięci: Wyspa Wężów
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes (rolniczy mag. inform.)
12.20 Magazyn Notowań
12.40 Prawnik domowy
13.05 Piraci (teleturniej)
13.25 "Zwierzęta świata" (serial dok.)
13.50 Alfa: Co nowego pod słońcem
14.10 Za granicą wieku ....
14.25 Agenda 21
14.50 Program dnia
15.00 Wiadomości
15.10 Miniatury włoskie: Portret księcia Urbino
15.30 "Watatatow" (serial)
16.00 Gimnastyka umysłu: "Jak uczyć się szybciej"
16.10 Miotła
16.25 Muzzy in Gondoland (j. ang. dla dzieci)
16.00 Fronda
17.00 Teleexpress
17.25 "Murphy Brown" (serial)
17.55 Maria Dąbrowska "Dzienniki powojenne Lata 1945-65"
18.00 Forum (program publicystyczny)
19.00 Wieczorynka (filmy przyrodnicze)
19.30 Wiadomości
20.10 Fritz Hochwalder "Donadieu" (teatr)
21.55 W centrum uwagi
22.25 Program publicystyczny
22.35 Mann do Materny, Materna do Manna
23.15 Wiadomości
23.25 "Alphaville" (film francusko-włoski)
1.00 Program powtórkowy

■ **PROGRAM 2:**

7.00 Panorama
7.05 Sport telegram
7.10 Poranny magazyn Dwójki
7.50 Akademia zdrowia Dwójki
8.00 Program lokalny
8.30 "Zdrówko" (serial)
9.00 Świat kobiet
9.30 "Nasza wielka rodzina" (serial dok.)
10.00 Krzyżówka 13-latków
10.25 Familiada (teleturniej)
10.50 The Full Moon Show, czyli muzyczna podróż z Robbiem Robertsonem
11.45 Studio Sport: Sardynia Cup
12.10 Benefis mgr. sztuki Bohdana Łazuki
13.00 Panorama
13.20 "Tajemnica Mani" (serial)
14.00 Muzyczne nowości Dwójki
14.25 Clipol (magazyn muzyczny)
14.55 Powitanie
15.00 "Spider-man, człowiek pająk" (serial anim.)
15.25 Akademia zdrowia Dwójki
15.35 Sport w szkole i na trzepaku
16.00 Panorama
16.10 Nie tylko w koszarach
16.35 Gol (magazyn piłkarski)
17.00 Paragraf Dwójki
17.30 Program lokalny
18.00 Panorama
18.10 Programy lokalne
18.35 Koło fortuny (teleturniej)
19.05 E. Cresson, polityk Zjednoczonej Europy
19.35 Krzyżówka 13-latków
20.05 "Z archiwum X" (serial)
21.00 Panorama
21.30 Sport telegram
21.40 Auto (magazyn motoryzacyjny)
22.05 "M A S H" (serial)
22.30 Ogród sztuk
23.00 Wołanie o pomoc
23.30 Zawód amator: Telewizyjny kanał otwarty w Kolonii
0.10 Panorama
0.20 "Będziesz królem Izraela" (reportaż)
1.00 "Inny świat" (film duński)

■ **PROGRAM 3:**

6.00 "Przygody Kota Feliksa" (serial), 6.30 "Patrzyk Vin, Gin, Pom" (serial), 7.00 TV Polonia, 8.40 Muzyczne promocje, 9.00 Poranek z TV Katowice, 11.00 Program dnia, 11.05 "Namiętność" (telenowela), 11.40 Dziś w Telewizji, 12.00 Aktualności, 12.05 "To ona miała zginąć" (film USA), 13.35 "Skarby erwitrażu" (serial dok.), 14.00 Kuchnia filmowa, 14.20 Rock niedziela, 14.35 Kleks (pr. dla dzieci), 15.00 Aktualności, 15.05 Program dnia, 15.10 "Czarni muzykanci z Bremy" (serial anim.), 15.35 "Życie zwierząt" (serial przyrod.), 16.00 "Przygody Piotrków" (serial), 16.30 Dziś w Telewizji, 16.45 Rozmowa tygodnia, 17.00 Sport, 17.30 Dziś w Teletrójce, 17.50 Portrety miast, 18.00 Panorama, 18.10 Aktualności, 18.30 "Maria Celeste" (telenowela), 19.15 Wieczór z TV Katowice, 19.45 Przegląd wydarzeń tygodnia, 20.00 "Śnieżna rzeka" (serial), 20.55 Poza rok 2000, 21.45 Lista przebojów, 22.00 Aktualności, 22.15 "Namiętność" (telenowela), 23.00 Z życia Archidiecezji (mag. chrześcijański), 23.30 Reportaż, 24.00 "Zupełnie niewiarygodne" (serial), 0.30 Sport, 1.00 Czyste szaleństwo (pr. rozryw.), 1.30 Wielkie przestępstwa XX wieku, 2.00 Film fabularny, 3.30 "Słodmen" (sci-fi film USA), 5.00 "Buty z krokodylej skóry" (serial)

■ **POLSAT:**

6.00 "Wichry wojny" (serial), 7.00 Poranek z Polsatem, 7.55 Poranne informacje, 8.00 Polityczne graffiti, 8.15 Klub Fitness Women, 8.30 "Candy Candy" (serial anim.), 9.00 "MacGyver" (serial), 10.00 "Żar młodości" (serial), 11.00 "Airwolf" (serial), 12.00 Disco Polo Live, 13.00 Program rozrywkowy, 14.00 Dyżurny satyryk kraju, 14.30 Klub satyryków, 15.00 HALO GRAIMY, 15.20 Yo!Yo!Yo!, 15.30 "Beethoven" (serial anim.), 16.00 Informacje, 16.15 Czas na naturę (magazyn), 16.45 Trzy bardzo ty (gra - zabawa), 17.10 Kalambury, 17.40 "[illegible]" (serial), 18.10 "Świat według Bundych" (serial), 18.40 Moim zdaniem (komentarz polityczny), 18.45 Informacje, 19.00 "MacGyver" (serial), 19.50 Losowanie Lotto, 20.00 Film na telefon: "Śmierć idzie za mną" (film USA) lub "[illegible] wiata" (film USA), 22.00 Informacje i sport, informacje, 22.25 Polityczne graffiti, 22.35 "Ulice San Francisco" (serial), 23.30 Magazyn sportowy, 0.40 "Żar młodości" (serial)